



100
19 MAYIS 1919-2019
MİLLÎ MÜCADELE'NİN YÜZÜNCÜ YILI

SAMSUN İLİ MEVCUT DURUM RAPORU

www.oka.org.tr



SAMSUN İLİ ▶ **MEVCUT DURUM** RAPORU ▶▶

HAZIRLAYAN
SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

ŞUBAT 2019
SAMSUN

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	1
2. SOSYAL YAPI	1
2.1 Nüfus	2
2.2 Eğitim	5
2.2.1 İlk ve Orta Öğretim.....	5
2.2.2 Yükseköğretim.....	6
2.3 Sağlık	7
2.4 Kültür	8
2.5 Spor	9
2.6. İstihdam ve Çalışma Hayatı.....	9
2.6.1 İşsizlik, İşgücüne Katılım ve İstihdam.....	9
2.6.2 Sosyal Güvenlik.....	9
2.7 Sivil Toplum	11
2.7.1 Vakıf İstatistikleri.....	11
2.7.2 Dernek İstatistikleri.....	11
2.7.3 Oda ve Borsalar.....	11
2.7.4 Esnaf ve Sanatkar Odaları.....	12
3. EKONOMİK YAPI	12
3.1 Giriş.....	12
3.2 Tarım	14
3.2.1 Tarım Alanları	14
3.2.2 Tarımsal Üretim Değeri.....	15
3.2.3 Bitkisel Üretim.....	15
3.2.4 Hayvancılık	16
3.2.5 Su Ürünleri.....	17
3.2.6 Orman Varlığı.....	18
3.3 Sanayi	18
3.3.1 İmalatta Öne Çıkan Sektörler	19
3.3.2 Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu.....	21
3.3.3 Kapasite Raporları	21
3.3.4 Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)	22
3.3.5 Küçük Sanayi Siteleri	23
3.3.6 Samsun Serbest Bölgesi	24

3.4 Madencilik	25
3.5 Enerji	26
3.6 Hizmetler	27
3.6.1 Bankacılık	27
3.6.2 Turizm	28
3.6.3 Dış Ticaret	30
3.7 Kamu Yatırımları ve Destekler	33
3.7.1 Kamu Yatırımları	33
3.7.2 Merkezi Yönetim Bütçe İstatistikleri	34
3.7.3 Vergi Mükellefi Sayıları	34
3.7.4 Vergi Tahakkuk ve Tahsilatı	34
3.7.5 Yatırım Teşvik Sistemi	35
3.7.6 KOSGEB Destekleri	37
3.7.7 İŞKUR Destekleri	38
3.7.8 Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı	39
3.7.9 Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)	44
3.7.10 Avrupa Birliği Hibeleri	45
3.8 Ar-Ge, Yenilik ve Girişimcilik	48
3.8.1 Sınai Mülkiyet Hakları	48
3.8.2 Samsun Teknopark	50
3.8.3 Ar-Ge Merkezleri	51
3.8.4 Kamu- Sanayi-Üniversite İşbirliği (KÜSİ) Çalışma Grubu	52
3.8.5 Açılan-Kapanan Firma İstatistikleri	53
4. ALTYAPI	54
4.1 Karayolları	54
4.2 Motorlu Kara Taşıtları	54
4.3 Havayolu	55
4.4 Denizcilik	55
4.5 Demiryolu	57
4.6 Konut ve Yapı	57
4.7 Spor Tesisleri	58
KAYNAKÇA	59

1. GİRİŞ

Binlerce yıllık tarihi ile 14 medeniyete ev sahipliği yapmış olan Samsun, bölgesinin sosyoekonomik açıdan en büyük kentidir. Coğrafi özellikleri Samsun'u her devirde cazip kılmış, şehri Karadeniz'in en önemli limanı haline getirmiştir. Samsun, bir doğa cenneti olmasının yanı sıra, Karadeniz ve çevresinin tarih öncesinden bu yana, en önemli ticari ve kültürel merkezi olmuştur. Samsun, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün silah arkadaşları ile birlikte Kurtuluş Savaşımıza ilk adımı attığı, kurtuluş meşalesinin yakıldığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurtuluş tarihinde çok önemli bir şehirdir.

Karadeniz sahil şeridinin orta bölümünden Yeşilirmak ve Kızılırmak nehirlerinin Karadeniz'e döküldükleri deltalar arasında yer alan Samsun'un komşuları; doğusunda Ordu, batısında Sinop, güneyinde Tokat ve Amasya, güney batısında ise Çorum illeridir. İlin sahil şeridi uzunluğu 289 km'dir. Samsun genellikle ılıman bir *iklime* sahiptir. Ancak sahil şeridi ve iç kesimlerinde iklim iki ayrı özellik gösterir.

Ankara'dan Karadeniz'e karayolu bağlantısı Samsun üzerinden sağlanmaktadır. Bu yollar Samsun'dan batıya Sinop'a, doğuya Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin'e ulaştırmaktadır. Bölgenin en büyük havalimanı Samsun-Çarşamba arasındaki ovada yer almaktadır. Samsun Limanı bölgenin en eski limanlarından. Demiryolu hattı bağlantısı bulunan liman şehrin tam ortasında kentin denizle buluştuğu büyük körfeze yapılmıştır.

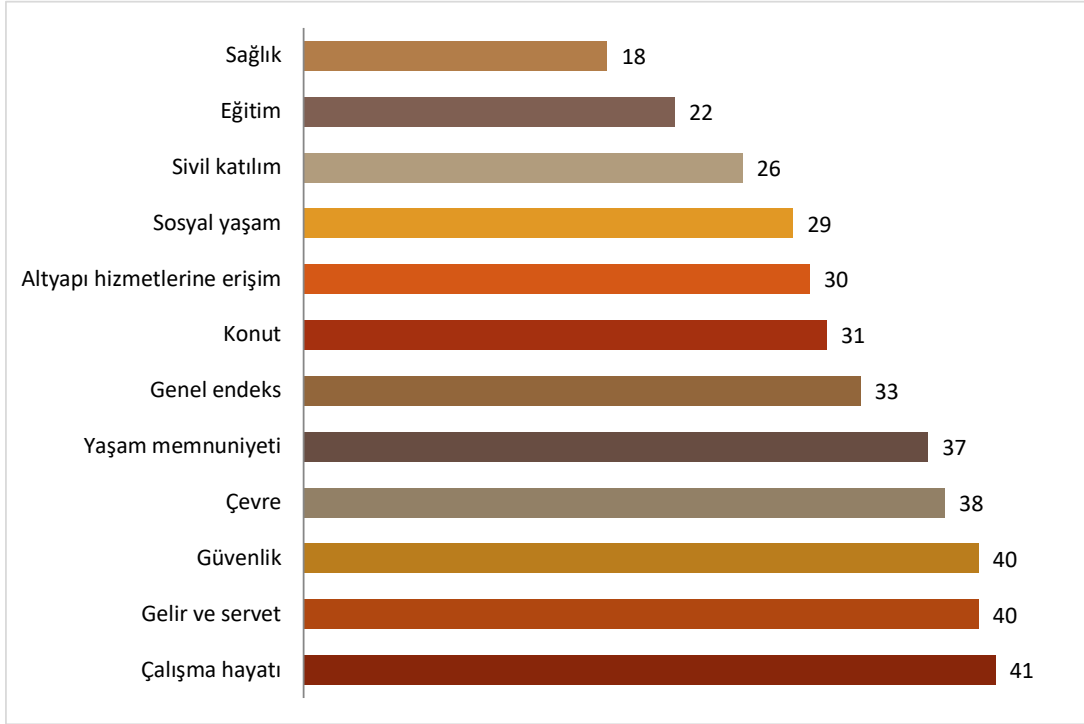
Samsun, geniş konut seçenekleri, düzenli bir toplu taşıma sistemi ve canlı bir ticari ve sinai ekonomi ile dinamik bir atmosfere sahip bütüncül bir şehirdir. Bunun yanında denizi, sahil ve plajları, ormanları ve yaylaları, kışın karla kaplanan dağları, gölleri ve ırmakları ve şifalı kaplıcaları ile yaşayanlarına ve misafirlerine eğlenceli ve refah bir hayat tarzı sunmaktadır. Türkiye'nin kuzey kapısı konumunda olan Samsun, bölgesini ve çevresini etkileyen, yönlendiren ve belirleyen kent konumundadır. İlerleyen bölümlerde Samsun'un sosyoekonomik yapısı çeşitli başlıklar altında incelenmektedir.

2. SOSYAL YAPI

Karadeniz Bölgesinin sosyoekonomik açıdan en önemli ili olan Samsun, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması 1996 raporuna göre 76 il arasında 35. sırada, 2003 raporuna göre 81 il arasında 32. sırada, 2011 raporuna göre 81 il arasında 33. sırada yer almıştır.

TÜİK tarafından açıklanan 2015 Yılı "İllerde Yaşam Endeksi Gösterge Değerleri" incelendiğinde Samsun 0.5746 Genel endeks değeri ile 33. sırada yer almaktadır. İlin alt endeks başlıklarına ilişkin sıralamalarına aşağıdaki grafikte yer verilmiştir.

Şekil 1. Samsun İli Yaşam Endeksi Sıralaması (2015)



2.1 Nüfus

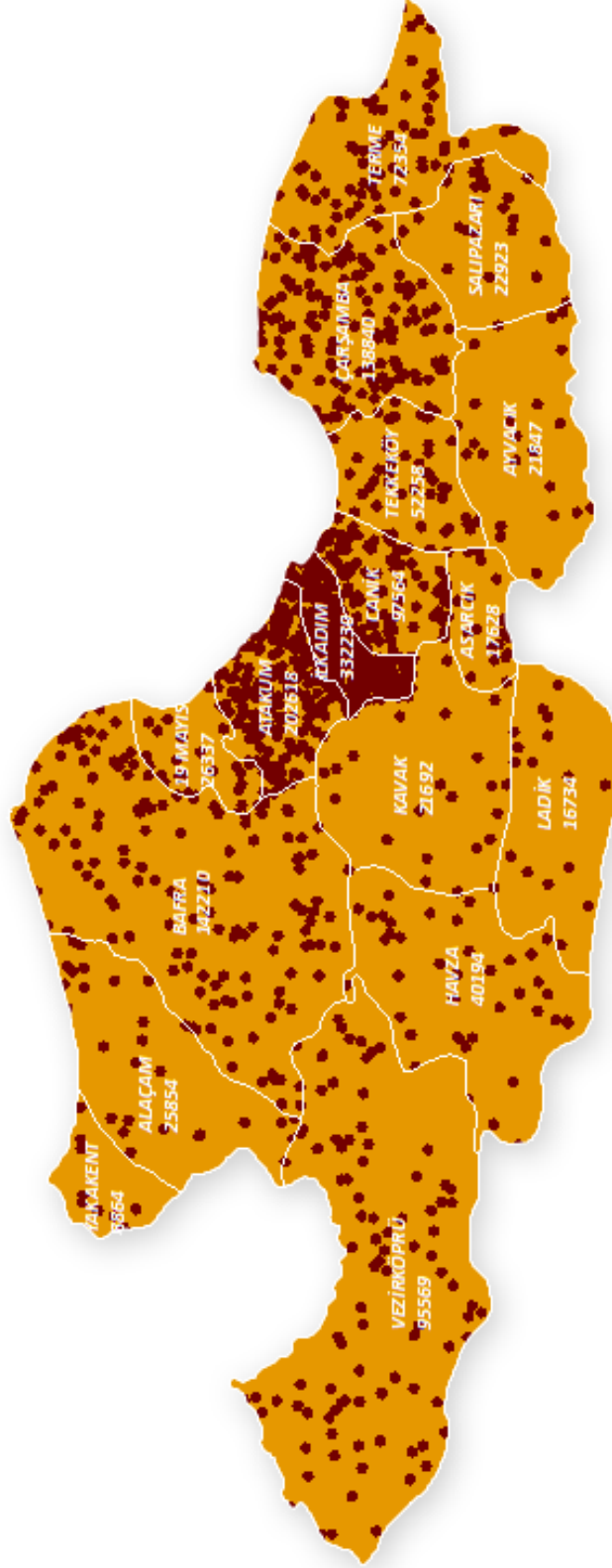
Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre Samsun ili 2018 yılsonu itibariyle 1.335.716 kişilik nüfusu ile Türkiye’de 16. sırada yer almaktadır. Samsun ilinin 2018 yılında bir önceki yıla göre nüfus artış hızı binde 17.3 (22.726 kişi) olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde Türkiye nüfus artış hızı ise binde 14.7’dir. İlin yüzölçümü 9.083 km² (göller hariç) ile Türkiye yüzölçümünün yaklaşık %1.2’sini oluşturmaktadır. Samsun’da kilometrekareye düşen nüfus 2018 yılında 147 kişiye yükselirken bu rakam Türkiye genelinde 107 kişidir. Samsun nüfusunun ilçelere göre dağılımı Şekil 2’de gösterilmektedir.

Samsun ilinin nüfus payı 1927-1965 döneminde artmış, 1965 yılından itibaren kesintisiz azalarak 2017 yılı sonunda %1.62’ye kadar gerilemiştir. 2018 yılında ise 53 yıl aradan sonra az da olsa artarak %1.63’e ulaşmıştır.

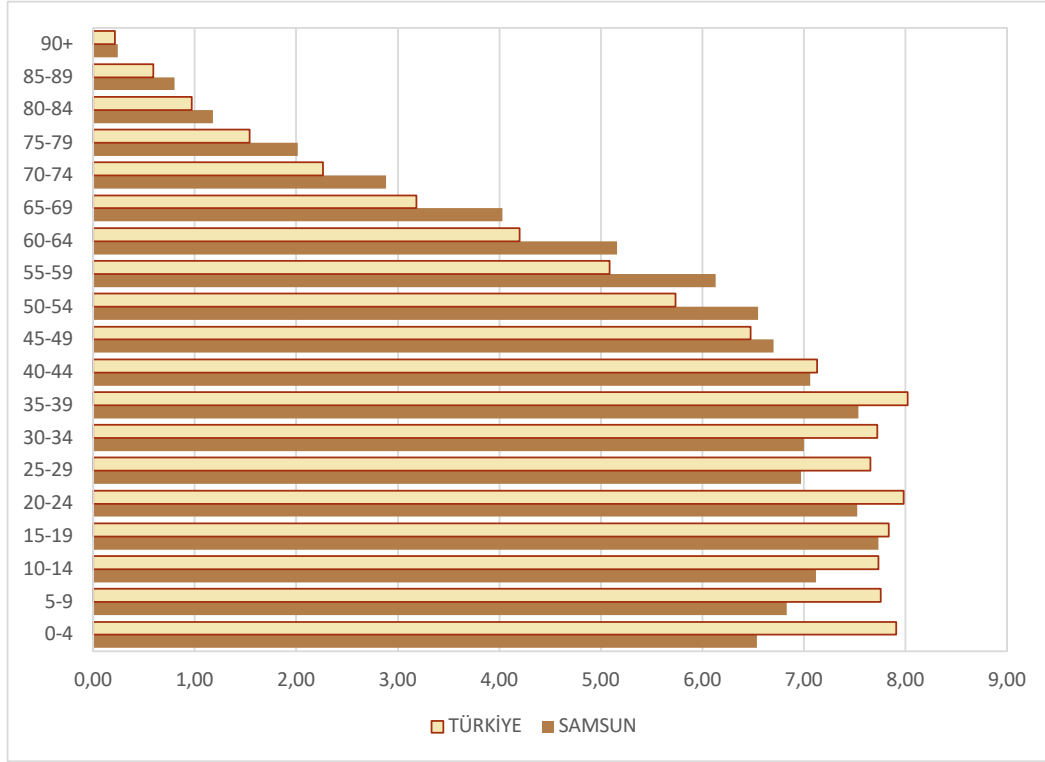
Samsun’da 2018 yılında çocuk yaş grubundaki (0-14 yaş) nüfusun oranı yüzde 20.5, çalışma çağındaki (15-64 yaş) nüfusun oranı yüzde 68.4, yaşlı nüfusun (65 + yaş) oranı ise yüzde 11.2 olarak görülmektedir. Samsun’da 15-24 yaş arasındaki genç nüfus oranı ise %15.3’tür.

Şekil 2. Samsun İlçe Nüfusları ve Nüfus Yoğunluğu (2018)

Nüfus 1 Dot = 1.000 • **Nüfus (2018)**



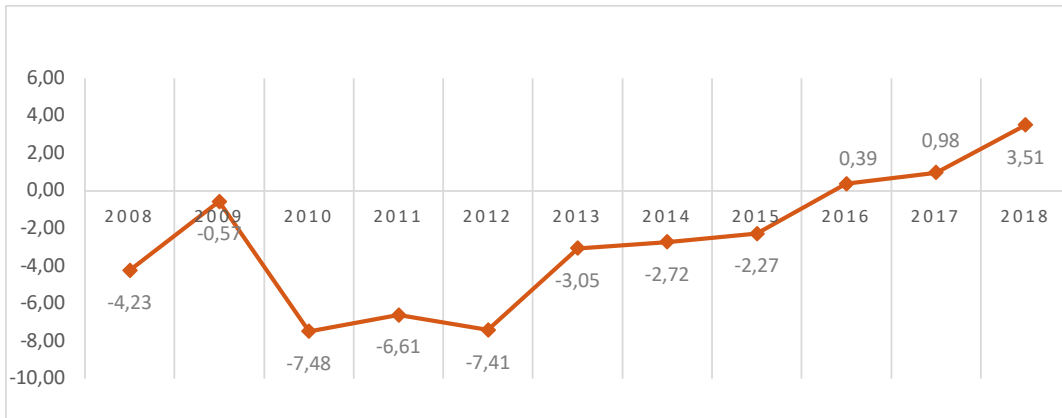
Şekil 3. Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (%)



Samsun ili, 2008-2015 yılları arasında sürekli net göç vermiş, 2016, 2017 ve 2018 yıllarında ise net göç almıştır. 2018 yılında Samsun toplam 53.228 kişi göç alırken, 48.543 kişi göç verdi. Bu durumda Samsun'un net göçü, 4.685 kişi, net göç hızı ise binde 3.51'dir. Samsun net göç hızı büyüklüğü sıralamasına göre iller arasında Eskişehir ile birlikte 46. sırada yer almaktadır.

Samsun'un en çok göç aldığı ilk beş il sırasıyla; İstanbul, Ankara, Ordu, Bursa ve Amasya iken, en çok göç verdiği iller ise sırasıyla; İstanbul, Ordu, Ankara, Trabzon ve Amasya'dır.

Şekil 4. Samsun İli Net Göç Hızı (‰)



2.2 Eğitim

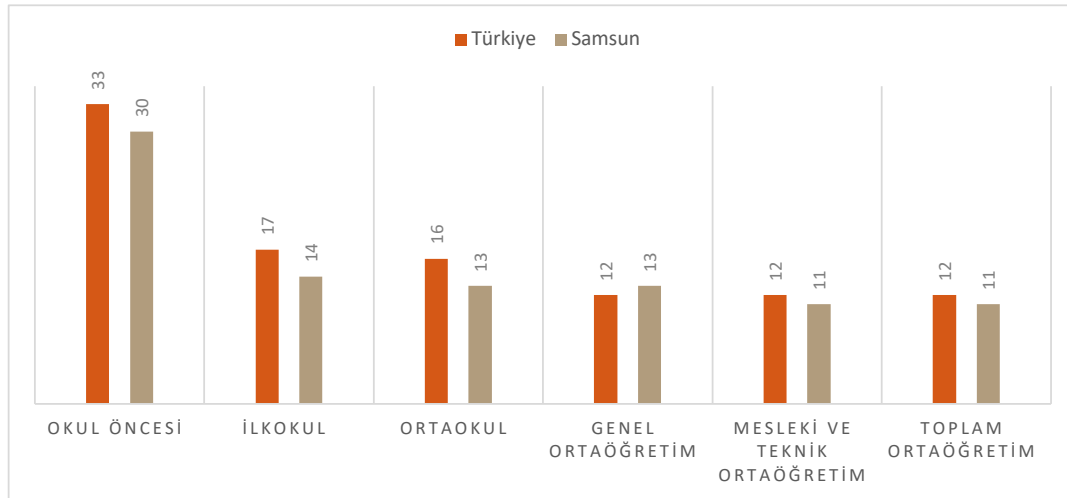
2.2.1 İlk ve Orta Öğretim

Samsun ilinde, ilk ve orta öğretimde 2017/2018 döneminde toplam 1.133 okulda 18.486 öğretmen ve 268.332 öğrenci ile eğitim öğretim yapılmıştır. Öğretmen başına düşen öğrenci sayılarında Samsun'un genel ortaöğretim dışında Türkiye ortalamasından daha düşük değerlere sahip olduğu aşağıdaki grafikte gösterilmektedir. Samsun'da ikamet eden nüfusun %31'i ilkokul, %18'i lise mezunudur. En az yükseköğretim mezunu olanların oranı Türkiye ortalamasından düşüktür.

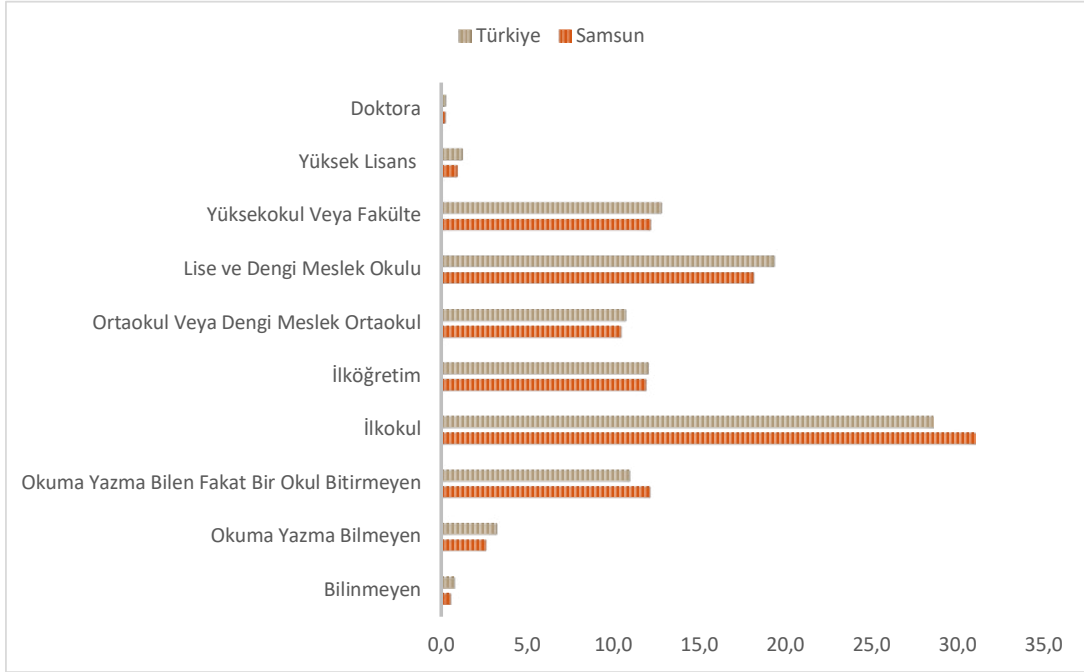
Tablo 1. İlk ve Orta Öğretim İstatistikleri

Eğitim Seviyesi		Okul	Şube	Öğrenci	Öğretmen	Derslik
Adet	Okul Öncesi	167	1.289	21.756	718	695
	İlkokul	442	3.731	69.389	5.097	3.944
	Ortaokul	333	3.588	81.703	6.346	3.635
	Genel Ortaöğretim	91	2.291	53.244	2.789	1.564
	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	100	1.705	42.240	3.536	1.777
	Ortaöğretim Toplamı	191	3.996	95.484	6.325	3.341
	TOPLAM	1.133	12.604	268.332	18.486	11.615
TR içindeki payı	Okul Öncesi	1,66%	1,52%	1,45%	1,59%	1,56%
	İlkokul	1,77%	1,55%	1,36%	1,72%	1,56%
	Ortaokul	1,78%	1,60%	1,46%	1,87%	1,96%
	Genel Ortaöğretim	1,59%	1,79%	1,73%	1,75%	1,62%
	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim	1,65%	1,51%	1,62%	1,88%	1,65%
	Ortaöğretim Toplamı	1,62%	1,66%	1,68%	1,82%	1,64%
	TOPLAM	1,73%	1,59%	1,50%	1,79%	1,69%

Şekil 5. Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayısı



Şekil 6. Bitirilen Eğitim Düzeyi (%)



2.2.2 Yükseköğretim

Samsun ilinde iki üniversitede eğitim faaliyetleri devam etmektedir. Ondokuz Mayıs Üniversitesi 1975 yılında kurulmuş olan bir devlet üniversitesidir. Bu üniversiteye bağlı toplam 18 fakülte, 14 Yüksekokul, 1 Konservatuar, 2.358 öğretim görevlisi ve 53.815 öğrenci bulunmaktadır. Samsun Üniversitesi ise 2018 yılında kurulmuştur. Bu üniversiteye bağlı 5 Fakülte, 2 Yüksekokul, 56 öğretim görevlisi ve ve 1.812 öğrenci bulunmaktadır.



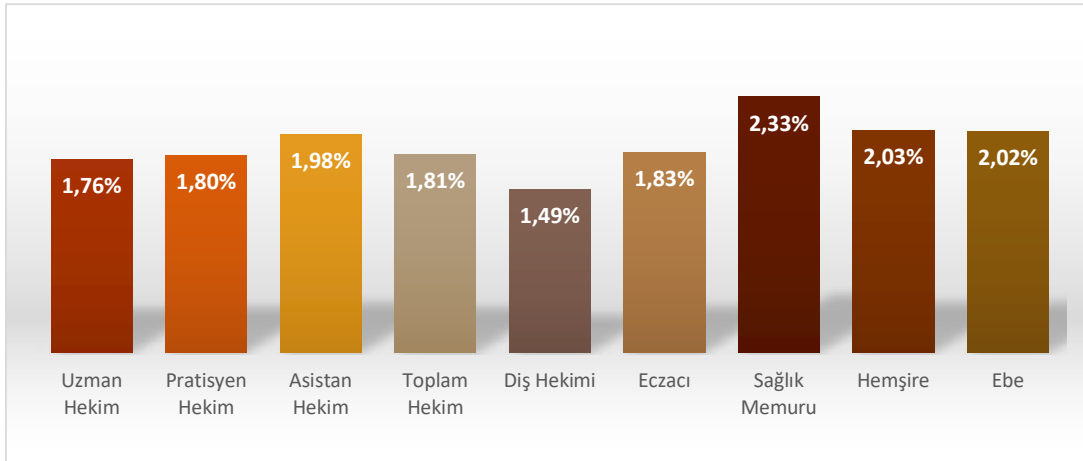
2.3 Sağlık

Samsun, Karadeniz Bölgesi'nde hem konum bakımından hem de mevcut altyapısının, sağlık hizmetlerinde uzmanlaşma ve kalite geliştirme gibi avantajları nedeniyle son yıllarda bölgenin gözde kenti olmuştur. Samsun, 8'i özel 25 hastane, 7 tıp merkezi, OMÜ Tıp ve Diş Fakülteleri ile estetikten ortopediye, ruh ve sinir hastalıklardan ortodontiye, genel hastalıklardan kardiyovasküler cerrahiye kadar her alanda, sağlık hizmetlerine başvuruları karşılayan bir kenttir. Özellikle termal turizm için uygun potansiyele sahip olan Samsun'da son yıllarda bu tür termal merkezlerin çevresindeki konaklama imkanları da bu potansiyeli avantaja dönüştürecek şekilde gelişmiştir.



Samsun ili 2017 yılı itibariyle toplam 2.710 hekim sayısı ile Türkiye'de 10. Sırada, 1.423 uzman hekim ile 11. sırada, 416 dış hekimi ile 10. sırada, 3.622 sağlık memuru ile 8. sırada ve 3.366 hemşire ile 11. sırada yer almaktadır.

Şekil 7. Samsun Sağlık Personeli Sayısı Payı (2017)

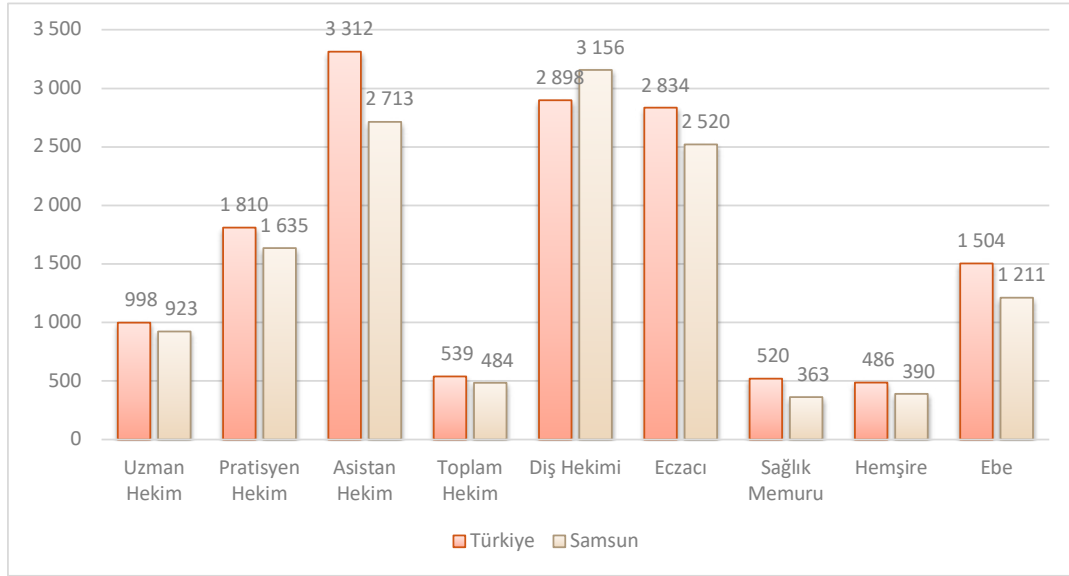


2002 yılında 3.658 adet toplam hastane yatak sayısı ile %2.46 paya sahip olan Samsun ili 2017 yılında 4.586 adet toplam hastane yatak sayısı ile %2.03 paya sahip olmuştur.

2007 yılında yüzbin kişi başına düşen toplam hastane yatak sayısı Samsun'da 319 adet iken Türkiye'de 230 adet, 2017 yılında ise yüzbin kişi başına düşen toplam hastane yatak sayısı Samsun'da 343 adet iken Türkiye'de 275 adet olarak gerçekleşmiştir.

2007-2017 döneminde uzman hekim başına düşen nüfus Türkiye'de %35.7 oranında azalırken Samsun ilinde %44.6 oranında azalmıştır. Aynı dönemde toplam hekim başına düşen nüfus Türkiye'de %29.8 oranında azalırken Samsun ilinde %35.5 oranında azalmıştır. 2017 yılı itibariyle sağlık personeli başına düşen nüfus bilgileri aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 8. Sağlık Personeli Başına Düşen Nüfus (2017)



2.4 Kültür

2017 yılında Samsun ilinde 9 tiyatro salonunda 167 adet gösteri yapılmıştır. Türkiye'de yapılan 31.690 adet tiyatro gösterisi içinde Samsun'un payı %0.5'tir. 2017 yılında Samsun ilinde toplam 25 adet sinema salonunda 582 adet gösterim yapılmıştır. Türkiye'de yapılan toplam 58.214 film gösterimi içinde Samsun'un payı %1'dir.

2017 yılı itibariyle Samsun ili, 15 adet halk kütüphanesi ile Türkiye'de %1.31 paya, 286.866 adet kitap ile %1.43 paya, 487 Bin 594 adet yararlanma sayısı ile %1.94 paya sahiptir. Samsun ilinde toplam koltuk sayısı 763 adet olan 2 opera ve bale salonu mevcuttur. 2017 sezonu itibariyle bu 2 salonda 18 adedi yerli, toplam 28 adet eser oynanmış, toplam 73 gösteri yapılmış ve bu gösterilere toplam 29.324 seyirci katılmıştır.

Samsun ilinde 3 adedi Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı, 4 adedi özel olmak üzere toplam 7 adet müze bulunmaktadır. Samsun ilindeki müzelerde toplam 19.410 adet eser bulunmaktadır. Bu müzeleri 2017 yılında toplam 625.365 kişi ziyaret etmiştir.

2.5 Spor

Samsun ilinde toplam lisanslı sporcu sayısı 2017 yılı sonunda 82.660 kişi iken 2018 yılı sonunda 95.074 olmuştur. Samsun'un toplam lisanslı sporcu sayısı içindeki payı %1.95'tir. 2018 yılı sonunda bir önceki yıla göre toplam lisanslı sporcu sayısı Türkiye'de %10.4 oranında artarken Samsun ilinde %15 oranında artmıştır. 2012-2018 döneminde toplam lisanslı sporcu sayısı Türkiye'de %133.3 oranında artarken Samsun ilinde %145.6 oranında artmıştır.

Samsun ilinde toplam faal sporcu sayısı 2017 sonunda 13.485 kişi iken 2018 sonunda 16.485 kişi olmuştur. Samsun'un toplam faal sporcu sayısı içindeki payı %2.37'dir. 2018 yıl sonunda bir önceki yıl sonuna göre toplam faal sporcu sayısı Türkiye'de %5 oranında azalırken Samsun ilinde %22.2 oranında artmıştır. 2012-2018 döneminde toplam faal sporcu sayısı Türkiye'de %111.9 oranında artarken Samsun ilinde %58.2 oranında artmıştır.

2018 yılı itibariyle Samsun ilinde 17 adedi ihtisas, 28 adedi müessese, 36 adedi okul, 235 adedi spor olmak üzere toplam 316 adet spor kulübü bulunmaktadır.

2.6. İstihdam ve Çalışma Hayatı

2.6.1 İşsizlik, İşgücüne Katılım ve İstihdam

Samsun'da işsizlik oranı 2008 yılında %7.8 iken 2013 yılında %6.6 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de işsizlik oranı 2008 yılında %11.0 iken 2013 yılında %9.7 olarak gerçekleşmiştir. Samsun'un içinde bulunduğu TR83 Bölgesinde işsizlik oranı 2018 yılında %6.4'tür.

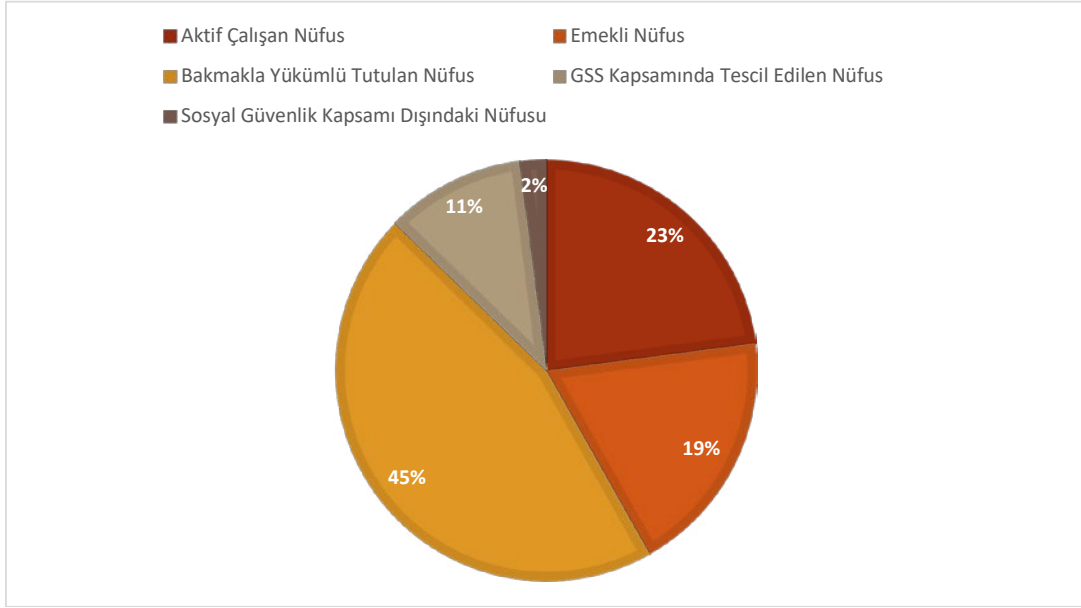
Samsun'da işgücüne katılım oranı 2008 yılında %56.6 iken 2013 yılında %50.5 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de işgücüne katılım oranı 2008 yılında %46.9 iken 2013 yılında %50.8 olarak gerçekleşmiştir. TR83 Bölgesinde işgücüne katılım oranı 2018 yılında %55.2'dir.

Samsun'da istihdam oranı 2008 yılında %52.2 iken 2013 yılında %47.2 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'de istihdam oranı 2008 yılında %41.7 iken 2013 yılında %45.9 olarak gerçekleşmiştir. TR83 Bölgesinde istihdam oranı 2018 yılında %51.7'dir.

2.6.2 Sosyal Güvenlik

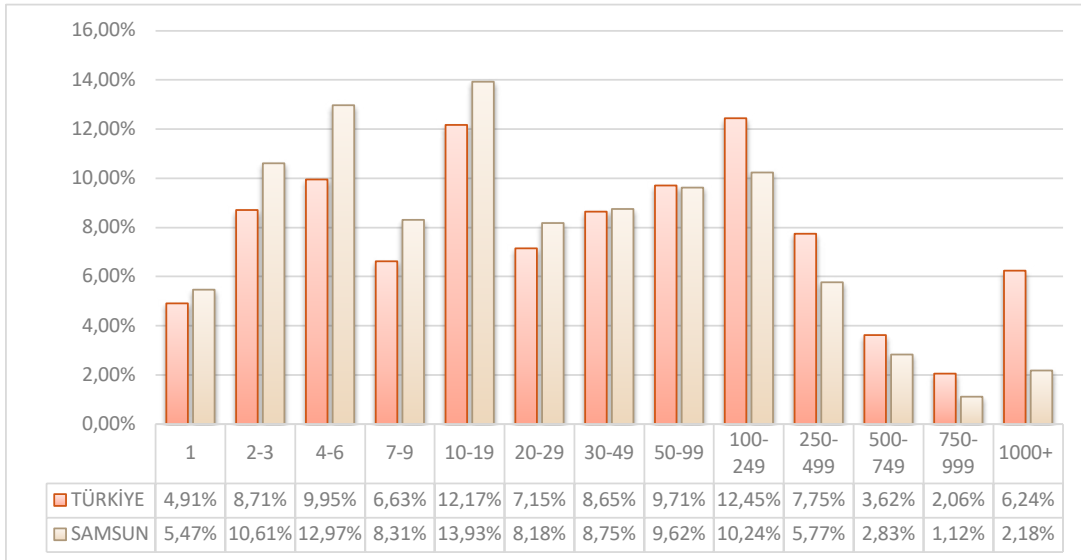
2018 Aralık itibariyle Samsun ilinde Sosyal Güvenlik Kapsamında aktif çalışan kişi sayısı 306.110 kişi, emekli aylığı alan kişi sayısı 252.710 kişi, bakmakla yükümlü tutulanların sayısı 607.564, Genel Sağlık Sigortası kapsamında tescil edilen kişi sayısı 142.425 ve Sosyal Güvenlik kapsamı dışında kalan nüfusun 26.907 kişi olduğu görülmektedir. Sosyal sigorta kapsamının toplam nüfusuna oranı Samsun'da %87.32 iken Türkiye'de bu oran %85.10'dur.

Şekil 9. Sosyal Güvenlik Kapsamına Göre Nüfus (2018)



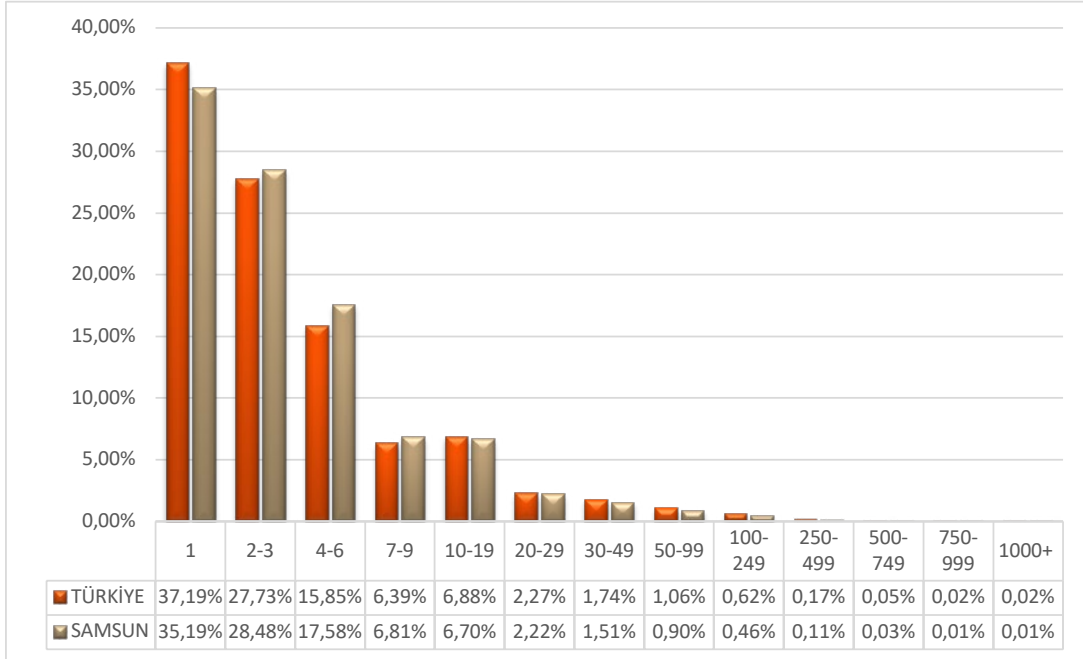
Samsun'da sigortalı çalışanların %37.37'si mikro ölçekli (0-9 çalışan) işletmelerde, %30.87'si küçük ölçekli (10-49 çalışan) işletmelerde, %19.86'sı orta ölçekli (50-249 çalışan) işletmelerde ve %11.90'ı büyük ölçekli (250+ çalışan) işletmelerde çalışmaktadır.

Şekil 10. Zorunlu Sigortalıların İşyeri Büyüklüklerine Göre Dağılımı (2018)



Samsun'da çalışan sayısına göre işyeri sayısı dağılımı incelendiğinde; mikro ölçekli (0-9 çalışan) işletmelerin %88.06, küçük ölçekli (10-49 çalışan) işletmelerin %10.42, orta ölçekli (50-249 çalışan) işletmelerin %1.36 ve büyük ölçekli (250+ çalışan) işletmelerin %0.16 paya sahip olduğu görülmektedir.

Şekil 11. Çalışan Kişi Sayısına Göre İşyerlerinin Dağılımı (2018)



2.7 Sivil Toplum

2.7.1 Vakıf İstatistikleri

Samsun ilinde 2017 itibariyle 5 adet mülhak vakıf, 1 adet yabancı vakıf, 43 adet yeni vakıf bulunmaktadır. Türkiye'de 2002 yılında toplam 4.533 adet yeni vakıf mevcut iken 2017 yılında bu rakam 5.083 adede ulaşmıştır. Samsun ilinin yeni vakıf sayısı payı 2002 yılında %0.95 oranında iken 2017 yılında %0.85 oranına gerilemiştir.

2.7.2 Dernek İstatistikleri

Samsun ilinde 2004 yılında toplam 1.337 adet dernek faaliyet gösterirken 2017 yılında toplam 2.036 adet dernek faaliyet göstermektedir. 2004-2017 döneminde faal dernek sayısı Samsun ilinde %52.3 oranında artarken, Türkiye'de %59.7 oranında artmıştır. Samsun ilinin faal dernek sayısı payı 2004 yılında %1.92 oranında iken 2017 yılında %1.83 oranında gerçekleşmiştir.

2.7.3 Oda ve Borsalar

Samsun ilinde 5 adedi ilçelerde (Bafra, Çarşamba, Havza, Terme, Vezirköprü) olmak üzere toplam 6 adet Ticaret ve Sanayi Odası mevcuttur. Bu 6 odaya kayıtlı toplam faal üye sayısı 19.02.2019 tarihi itibariyle 14.136'dır. İl genelindeki 4 adet Ticaret Borsasının toplam üye sayısı ise 1.423'tür.

Tablo 2. Oda ve Borsaların Üye Sayıları

	Gerçek Kişi	Tüzel Kişi	Toplam
ODALAR			
Samsun Ticaret ve Sanayi Odası	2.360	7.212	9.572
Bafra Ticaret ve Sanayi Odası	683	954	1.637
Çarşamba Ticaret ve Sanayi Odası	689	707	1.396
Terme Ticaret ve Sanayi Odası	293	341	634
Havza Ticaret ve Sanayi Odası	192	214	406
Vezirköprü Ticaret ve Sanayi Odası	291	200	491
Odalar Toplamı	4.508	9.628	14.136
BORSALAR			
Samsun Ticaret Borsası	244	610	854
Bafra Ticaret Borsası	68	110	178
Çarşamba Ticaret Borsası	51	234	285
Terme Ticaret Borsası	31	75	106
Borsalar Toplamı	394	1.029	1.423
GENEL TOPLAM	4.902	10.657	15.559

2.7.4 Esnaf ve Sanatkar Odaları

Türkiye’de toplam 1.674.390 faal esnafın olduğu 2016 sonunda 35.402 esnaf ile %2.11 paya sahip olan Samsun, Türkiye’de 1.673.225 faal esnafın olduğu 2017 sonunda 34.737 esnaf ile %2.07 paya sahiptir.

Samsun ili, 34.737 adet faal esnaf sayısı ile 14. sırada, %2.65 olan esnaf sayısının nüfusa oranı ile 27. sırada, 72 adet esnaf ve sanatkar odası sayısı ile 12. sırada yer almaktadır.

3. EKONOMİK YAPI

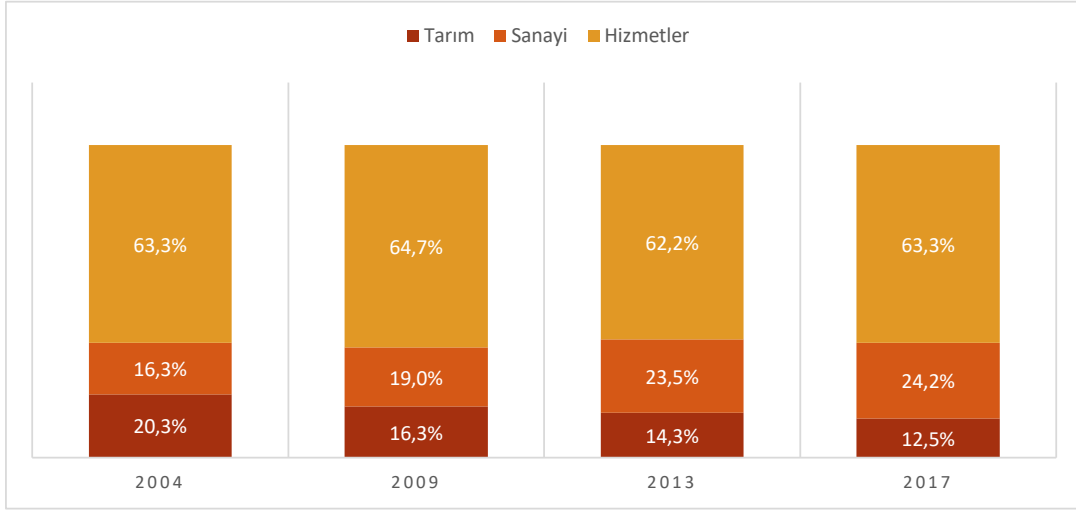
3.1 Giriş

2004 yılında toplam 7 milyar 40 milyon TL gayrisafi yurtiçi hasılaya sahip olan Samsun, 2017 yılında toplam 35 milyar 575 milyon TL gayrisafi yurtiçi hasılaya sahip olmuştur. Samsun bu değerle Türkiye’de 18. sırada yer almaktadır.

2004-2017 döneminde Samsun ilinin toplam gayrisafi yurtiçi hasılatı %405.3 oranında artarken Türkiye ortalaması %438.4 oranında artmıştır. Samsun ilinin toplam gayrisafi yurtiçi hasıla payı 2004 yılında %1.22 oranında iken 2017 yılında bu pay %1.15 oranında gerçekleşmiştir.

Türkiye’de 2017 yılında kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla 38.681 TL iken, Samsun’da bu değer 27.272 TL’dir. Samsun bu değerle Türkiye’de 43. sırada yer almaktadır. Samsun’da 2017 yılında gayrisafi yurtiçi hasıla sektörel dağılımı incelendiğinde; tarımın %12.45, sanayinin %24.22 ve hizmetlerin ise %63,33 paya sahip olduğu görülmektedir. Türkiye’de bu dağılım; tarımda %6,87, sanayide %32,91 ve hizmetlerde %60,23 şeklindedir. Samsun’da tarımın payı azalma, sanayinin payı ise artma eğilimindedir.

Şekil 13. GSYİH Sektörel Dağılımı (2004-2017)



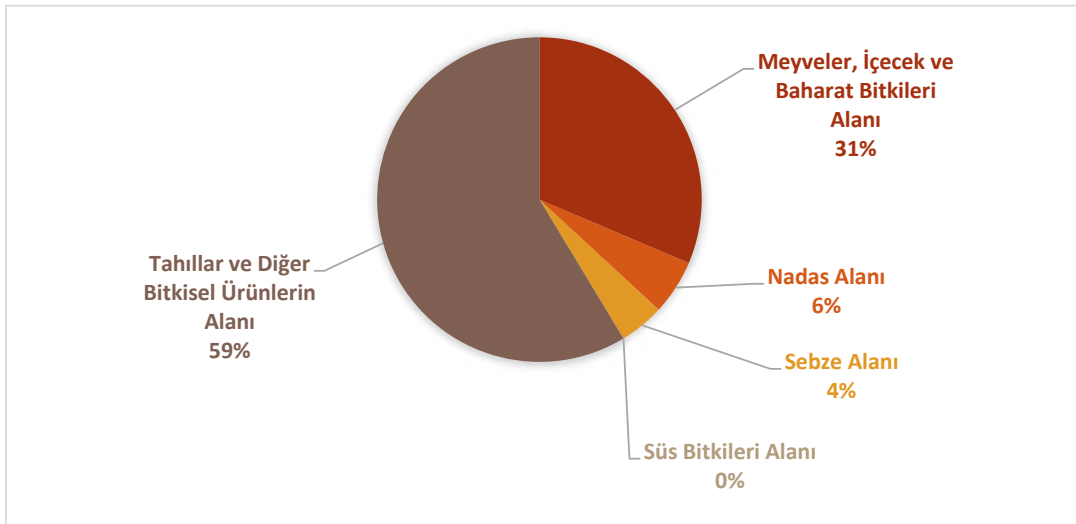
3.2 Tarım

2017 yılında Samsun ili 3 Milyar 924 Milyon Türk Lirası Tarım sektörü gayrisafi yurtiçi hasıla ile Türkiye’de 14. sırada yer almaktadır. Samsun ilinin tarım sektörü gayrisafi yurtiçi hasıla payı 2004 yılında %2.30 oranında iken 2017 yılında bu pay %2.07 oranında gerçekleşmiştir.

3.2.1 Tarım Alanları

2018 yılı itibariyle Samsun ilinde toplam tarım alanı, 3.753.923 dekadır. Toplam tarım alanı içerisinde Samsun %1,61 payla Türkiye’de 16. sırada yer almaktadır. Tarım alanlarının kullanımına göre dağılımı aşağıda yer almaktadır.

Şekil 14. Tarım Arazilerinin Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı (2018)



3.2.2 Tarımsal Üretim Değeri

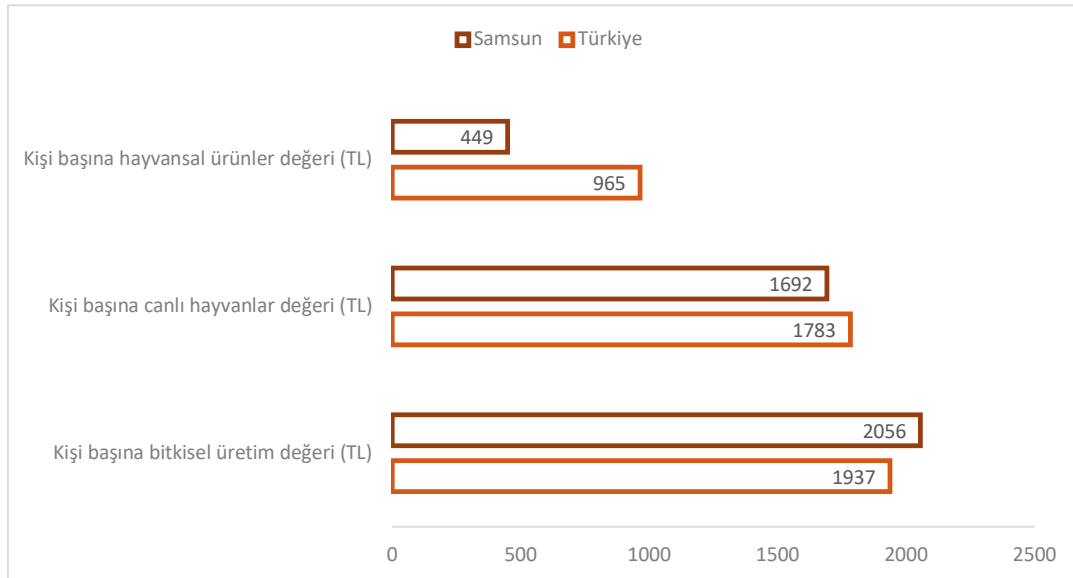
Samsun ili 2018 yılı bitkisel üretim değeri bakımından Türkiye’de %1.73 payla 18. sırada, canlı hayvanlar değeri bakımından %1.55 payla 22. sırada ve hayvansal ürünler değeri bakımından % 0.76 payla 22. sırada yer almaktadır.

Tablo 3. Samsun İli Tarımsal Üretim Değerleri (2018)

Gösterge	Samsun
Bitkisel üretim değeri (1000 TL)	2.746.276
Canlı hayvanlar değeri (1000 TL)	2.260.200
Hayvansal ürünler değeri (1000 TL)	599.424
Kişi başına bitkisel üretim değeri (TL)	2.056
Kişi başına canlı hayvanlar değeri (TL)	1.692
Kişi başına hayvansal ürünler değeri (TL)	449

Samsun ili 2018 yılında kişi başına bitkisel üretim değeri bakımından Türkiye’de 40. sırada, kişi başına canlı hayvanlar değeri bakımından 58. sırada ve kişi başına hayvansal ürünler değeri bakımından ise 56. sırada yer almaktadır.

Şekil 15. Kişi Başı Tarımsal Üretim Değerleri (2018)



3.2.3 Bitkisel Üretim

Samsun ilinde tahıllar ve diğer bitkisel ürünlerin üretim miktarı 2018 yılında 1.890.024 ton olarak gerçekleşmiştir. Bu değerle Türkiye genelinde % 1.59 paya sahiptir. 2018 yılında Samsun’da en yüksek miktarda üretilen ilk 5 tahıl sırasıyla; mısır(sılag), fiğ (adi), buğday, çeltik ve şeker pancarıdır.

Samsun ilinde sebze üretim miktarı 2018 yılında 768.931 ton olarak gerçekleşmiştir. Bu değerle Türkiye genelinde % 2.56 paya sahiptir. 2018 yılında Samsun'da en yüksek miktarda üretilen ilk 5 sebze sırasıyla; lahana (kırmızı), karpuz, lahana (beyaz), biber(kapya), domates(sofralık) olmuştur.

Samsun ilinde meyve üretim miktarı 2018 yılında 131.123 ton olarak gerçekleşmiştir. Bu değerle Türkiye genelinde % 0.59 paya sahiptir. 2018 yılında Samsun'da en yüksek miktarda üretilen ilk 5 meyve sırasıyla; fındık, şeftali, armut, elma ve kivi olmuştur.

Samsun ilinin üretim miktarı açısından Türkiye genelinde ilk 3 sıra içerisinde yer aldığı ürünler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4. Samsun İlinin Üretim Miktarında İlk 3 Sırada Olduğu Ürünler

1. sıra		2. sıra		3.sıra	
Ürün	Miktar (Ton)	Ürün	Miktar (Ton)	Ürün	Miktar (Ton)
Fiğ(Adi)(YeşilOt)	417.326	Lahana(Beyaz)	91.847	Ispanak(sera)	452
Lahana(Kırmızı)	109.570	Çeltik	133.221	Fındık	66.363
Lahana(Karayaprak)	21.566	Biber(Çarliston)	21.330	Pırasa	24.742
Turp(Beyaz)	5.392	Turp(Kırmızı)	5.995	Muşmula	501
KırmızıPancar	3.300	Biber(Çarliston)	1.168	Ispanak	12.632
Kızılıcık	1.247	Turp(Bayır)	1.780	Soya	7.714
Keten(Tohum)	7			Fiğ(Macar)	1.008
Kenevir(Tohum)	3			Kaplıca	450
				Buy	120

2002 yılında 11.587 dekar toplam örtü altı tarım alanı ile %2.16 paya sahip olan Samsun ili 2018 yılında 3.224 dekar toplam örtü altı tarım alanı ile %0.41 paya sahiptir. Samsun ili 2018 yılında toplam 31.758 ton toplam örtü altı sebze ve meyve üretimi ile %0.39 paya sahiptir.

2017 yılı itibariyle Samsun'da organik bitkisel üretim yapan çiftçi sayısı 1.559 kişi, organik bitkisel üretim alanı 5.304 hektar, organik bitkisel üretim miktarı ise 16.785 ton olmuştur.

3.2.4 Hayvancılık

Samsun ilinin canlı hayvan sayıları ve ilin Türkiye içindeki türlere göre payları aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Samsun %12.1 oranında paya sahip olduğu manda sayısında Türkiye'de 1. sırada yer almaktadır.

Tablo 5. Canlı Hayvan Sayıları (2018)

	Türkiye	Samsun	Samsun'un Payı (%)
Büyükbaş Hayvan Sayısı	17.493.769	383.107	2,2%
Dana ve buzağı: erkek	2.252.947	48.897	2,2%
Dana ve buzağı: dişi	2.197.018	51.683	2,4%
Tosun: 1-2 yaş	2.154.306	43.809	2,0%
Düve: 1-2 yaş	2.378.131	54.316	2,3%
İnek: 2 yaş ve üzeri	7.304.490	143.313	2,0%
Boğa ve öküz: 2 yaş ve üzeri	755.614	12.273	1,6%
Manda	178.397	21.501	12,1%
At, katır ve eşek	272.866	7.315	2,7%
Küçükbaş Hayvan Sayısı	46.117.399	228.714	0,5%
Koyun	35.194.972	204.639	0,6%
Keçi	10.922.427	24.075	0,2%
Kanatlı Hayvan Sayısı	359.217.862	2.778.651	0,8%
Arı Kovanı	8.108.424	76882	0,9%

Canlı hayvan sayısına bağlı olarak manda sütü üretiminde Samsun %13,2 paya sahiptir. Hayvansal ürün miktarları ve ülke içindeki payları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 6. Hayvansal Ürünler (2018)

	Türkiye	Samsun	Samsun'un Payı (%)
Süt (ton)	20.699.894	736.569	3,55
Tavuk Eti (ton)	2.128.541	55.844	2,62
Kırmızı Et	1.126.403	9.643	0,86
Bal (ton)	114.471	1.005	0,88
Yumurta (milyon adet)	19.278	198	1,03

3.2.5 Su Ürünleri

Samsun ilinde 5 adet balıçı barınağı ile 157'si içsularda ve 472'si denizde faaliyet gösteren toplam 629 balıkçı gemisi bulunmaktadır. Aşağıdaki tabloda su ürünleri üretim miktarları gösterilmektedir.

Tablo 7. Su Ürünleri (Ton)

Avcılık			Yetiştiricilik			Toplam
Deniz	İçsu	Toplam	Deniz	İçsu	Toplam	
50.818,67	145,3	50.963,97	4.250,00	4.026,45	8.276,45	59.240,40

3.2.6 Orman Varlığı

Samsun ilinin toplam alanının %39.9'u orman alanıdır. 2012 yılında 388.832 hektar toplam orman alanına sahip olan Samsun ili 2015 yılında 388.821 Hektar orman alanına sahiptir. 2012-2015 döneminde orman alanı Türkiye'de %3.07 oranında artarken Samsun ilinde değişmemiştir. 2012 yılında toplam orman alanı payı %1.79 olan Samsun ilinin 2015 yılında payı %1.74 olarak gerçekleşmiştir.

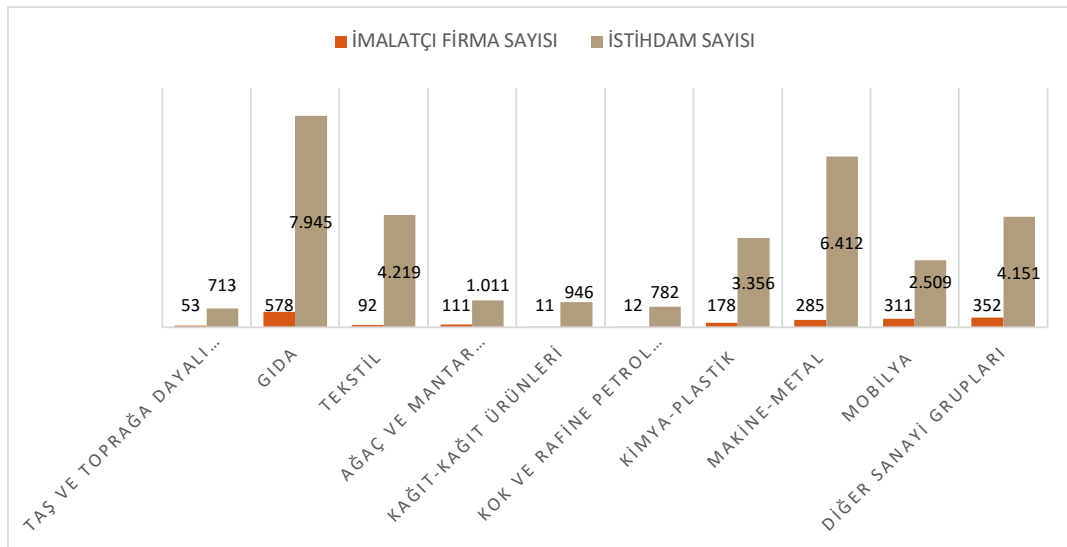
2015 yılı itibarıyla Samsun ili orman alanlarının %81.7'si normal, %18.3'ü boşluklu, Türkiye ormanlarının ise %56.9'u normal, %43.1'i boşlukludur. Türkiye'de nüfus başına ortalama 2.838 metrekare orman alanı düşerken Samsun'da bu rakam 3.038 metrekaredir. Samsun toplam orman alanı bakımından 21. sırada, kişi başına düşen orman alanı bakımından 47. sıradadır.

3.3 Sanayi

Samsun ilinin coğrafi konumu ve yapısı sanayi yatırımları için diğer Karadeniz illerine göre daha avantajlı durumdadır. Şehrin bu özelliği başta bakır, gübre ve sigara fabrikaları olmak üzere büyük sanayi işletmelerinin bölgede kurulmasına zemin hazırlamıştır. Şehirde kamuya ait sanayi tesisleri ile başlayan sanayileşme süreci 1980 sonrası dönemde Organize Sanayi Bölgelerinin kurulması ve özel sektör yatırımları ile devam etmektedir.

2017 yılında Samsun ili, 7 Milyar 635 Milyon Türk Lirası Sanayi sektörü gayrisafi yurtiçi hasıla ile 20. sırada yer almaktadır. Samsun ilinin sanayi sektörü gayrisafi yurtiçi hasıla payı 2004 yılında %0.69 oranında iken 2017 yılında bu pay %0.84 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 16. Sanayi İşletmelerinin Sektörel Dağılımı



3.3.1 İmalatta Öne Çıkan Sektörler

i. Medikal Aletler

Samsun, tıbbi cerrahi el aletleri üretiminde, Almanya'nın Tutlingen, Pakistan'ın Sailkot kentlerinden sonra önemli kümelenme ve üretim merkezlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Samsun'da sağlık ekipmanları sektörünün ortaya çıkışı 1980'li yılların başlarına uzanmaktadır. Silah üretiminden cerrahi alet tamiratına geçiş ile başlayan ve zaman içerisinde önemli gelişme gösteren sektörde, bugün 50'ye yakın firma tarafından cerrahi motor sistemleri, steril konteyner sistemleri, fiber optik aydınlatma, hastane gaz sistemleri, cerrahi aletler, genel cerrahi, beyin cerrahi, beyin ekartör, ortopedi, silikon taban ve tutucu, terlik, röntgen cihazları, işitme cihazları, tel sepet, laboratuvar kurulumu, tıbbi sarf malzeme, hastane yatakları gibi medikal sektörüne ilişkin pek çok ürün üretilmekte ve 70'in üzerinde ülkeye ihraç edilmektedir. Başlıca ihraç pazarları; ABD, Almanya, Fransa, İtalya, Yunanistan, Rusya, Azerbaycan, Gürcistan, Bulgaristan, İran, Irak, Tunus ve Cezayir'dir.



ii. Gıda

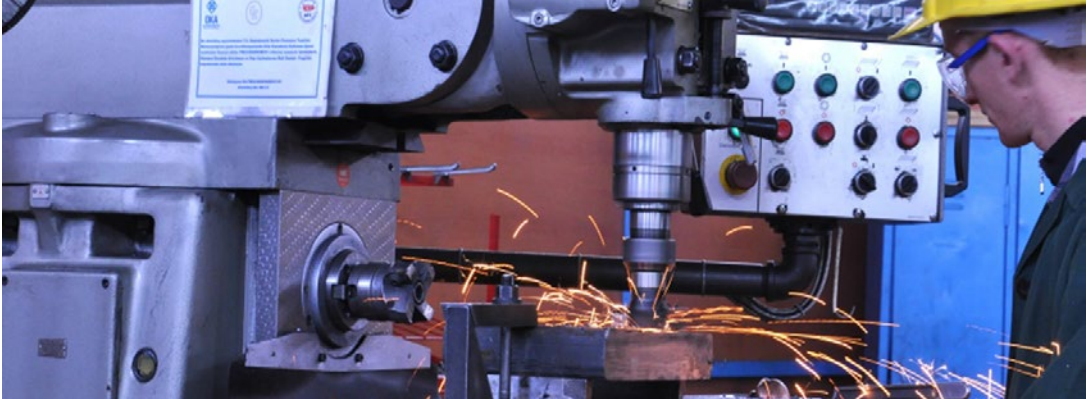
Samsun, gıda ve içecek imalatına yönelik işletmelerin kümelenme gösterdiği iller arasındadır. 2007 yılında kurulan Samsun Gıda İhtisas OSB, Türkiye'nin ilk Gıda ihtisas OSB'lerinden biridir.

Samsun ili genelinde gıda sektöründe un, fındık, kanatlı hayvan, piliç ve şarküteri ürünleri, yem, balık yemi, balık unu, balık yağı, çeltik, pirinç, helva, şekerleme, reçel, süt ürünleri imalatı ve salça imalatı yapılmaktadır.

iii. Ana Metal Sanayi

Samsun'da ana metal sanayi başlığı altında gelişmiş sektörler özellikle demir çelik ve bakır sektörleridir. Samsun'da bu sektörde çalışan firmalar her türlü makinenin yedek parçasını, otomotiv ve iş makinelerinin yedek parçalarını üretebilecek konumda olup yüksek ihracat potansiyeline sahiptirler. Sektörde firmalar hammaddeyi yurt dışından almakta ve ürünlerini genelde yurtdışına satmaktadır. Nakliye maliyetlerini azaltmak isteyen "Yeşilyurt Demir Çelik Sanayi" kendi limanını kurmuş ve sektör kullanımına da açmıştır.

İlde ana metal sanayi alanında üretilen ürünler, alaşımlı dökme demir, aynalı demir; demir ve çelikten çubuk profiller, kauçuk ve plastik için döküm kalıpları, bakır çubuk, gerit, boru, levha, örgülü tel, yassı tel, katot, pompa, vana, düktil boru, inşaat demiri, döküm imalatı ve oto yedek parçalarıdır. Makine ekipman imalatı alanında ise basınç düşürücü valfler, demir ve çelikten yaprak, helezon ve spiral yaylar, dökme demirden borular, içi boş profiller, pompaların aksam ve parçaları ile silah üretimi gerçekleştirilmektedir.



Samsun Bakır Tesisleri şu anda ülkemizde cevherden bakır üretimi yapan tek tesistir. Samsun tesisleri izabe, sülfürik asit ve konsantratör fabrikalarıyla da hizmet vermektedir. İlde ayrıca bakır boru, çubuk, levha, şerit, yassı tel ve örgülü bakır tel imalatı da gerçekleştirilmektedir. Samsun, özellikle döküm sanayi alanında önemli üretim merkezlerinden biridir. İlde 10'un üzerinde döküm tesisi bulunmaktadır.

iv. Mobilya

Yarattığı katma değer ve yüksek istihdam potansiyeli ile ülke ekonomisinde önemli bir yere sahip olan mobilya sektörü, Samsun ekonomisi için de oldukça önemlidir. Sektör son yıllarda gerçekleştirdiği gelişme ile gerek kalite gerekse tasarım açısından dünya ile rekabette önemli mesafe almıştır. İlde de istihdam ve üretimde öne çıkan sektörlerden birisi olan mobilya sektörü hızla gelişme kaydetmektedir.



Samsun ilinde orman ürünleri ve mobilya sanayi sektöründe önemli işletmeler mevcuttur. Genel olarak tomruktan kereste işleyen işletmelerin bir şekilde mobilya sektöründe de hizmet verdikleri görülmektedir.

Samsun'da ağaç, ağaç ürünleri ve mobilya imalatı alanında üretilen ürünler, mdf, kereste, yonga levha, demir veya çelikten inşaat aksami, ağaçtan kontratabla, odunsu maddelerden levhalar, parke panolar, yaylı yatak oturma grupları imalatı, masif ahşap panel, masif ve kaplamalı iç kapılar, konut, otel, hastane vb. projelere yönelik mobilyalar, ahşap kablo makarası ve ev mobilyalarıdır (yatak odası, yemek odası, oturma grubu, yatak, baza).

3.3.2 Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu

İstanbul Sanayi Odası'nın yapmış olduğu Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşu anketine göre 2017 yılında ilk 500 sanayici arasına 3 adet, ikinci 500 sanayici arasına da 6 adet Samsun firması girmiştir.

Tablo 8. Samsun İli İlk 500 Sanayi Kuruluşları (2017)

SIRA NO	KURULUŞ	BAĞLI BULUNDUĞU ODA	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET) (TL)
74	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstrisi ve Liman İşletmeleri Ltd. Şti.	Samsun TSO	1.663.291.993
444	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	Samsun TSO	354.903.029
449	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Samsun TSO	350.490.285

Tablo 9. Samsun İli İkinci 500 Sanayi Kuruluşları (2017)

SIRA NO	KURULUŞ	BAĞLI BULUNDUĞU ODA	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET) (TL)
6	Vezirköprü Orman Ürünleri ve Kağıt Sanayi A.Ş.	Vezirköprü TSO	307.736.674
94	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun TSO	263.760.274
113	Özyılmaz Fındık Tic. ve San. Ltd. Şti.	Çarşamba TSO	254.635.776
143	Karaçuha Tarım Ürünleri İth. İhr. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Terme TSO	248.386.633
298	Erçal Fındık Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	Samsun TSO	197.251.777
440	Adeka İlaç San. ve Tic. A.Ş.	Samsun TSO	160.349.300

3.3.3 Kapasite Raporları

2018 yılında Samsun ili ticaret siciline kayıtlı sanayici firmalarına ait 564 adet geçerli kapasite raporu sayısı ile 24. sırada, kapasite raporu kapsamında toplam 21.729 çalışan sayısı ile 29. sırada, kapasite raporu başına 38 adet çalışan sayısı ile 50. sırada yer almıştır.

2011-2018 döneminde geçerli kapasite raporu sayısı Samsun'da %6 oranında azalırken Türkiye'de %29 oranında artmış, kapasite raporu başına çalışan sayısı Samsun'da %46 oranında artarken Türkiye'de %14 oranında artmıştır.

Samsun ilinde esnaf ve sanatkar siciline kayıtlı sanayici firmalarca yaptırılan kapasite raporu sayısı 2017 yılında 60 adettir. 2010-2017 döneminde esnaf ve sanatkarlarca yaptırılan kapasite raporu sayısı Samsun'da %53.49 oranında azalırken Türkiye'de %36.68 oranında azalmıştır.

3.3.4 Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)

İlde faal olan Samsun Merkez OSB, Kavak OSB, Gıda İhtisas OSB, Bafra Karma&Medikal İhtisas OSB, tahsis aşamasına kadar gelen Havza OSB ve çalışmaları devam eden Çarşamba OSB ve Bafra Tarıma Dayalı Sera OSB olmak üzere toplam yedi adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. İl genelindeki OSB'lerde toplam 398 adet parselin 222'si tahsis edilmiştir olup doluluk oranı %56'dır. Bu parsellerde faal olan 138 işletmede toplam 8.549 kişi istihdam edilmektedir.

Tablo 10. Samsun İli Organize Sanayi Bölgeleri

	SAMSUN MERKEZ OSB	KAVAK OSB		BAFRA KARMA VE MEDİKAL İHTİSAS OSB		HAVZA OSB	SAMSUN GIDA İHTİSAS OSB	
		1. ETAP	2. ETAP	1.ETAP KARMA OSB	2.ETAP MEDİKAL İHTİSAS OSB		1. ETAP	2. ETAP
Kuruluş Yılı	1981	1993		1998		2007	2007	
Üretim	99	21	2	26			14	
Proje		1	7	13		7	1	
İnşaat		4	1	7			8	
Üretime Ara Veren	4			1				
Kapalı		5						
Boş Parsel Sayısı		8	24	11	79	54		
Tahsis Edilen Parsel Sayısı	103	31	10	47		7	24	
Toplam Parsel Sayısı	103	39	34	58	79	61	24	
Firma Sayısı	76	21	2	25			14	
İstihdam Sayısı	6.553	671	50	925			350	
Sanayi Parsel Alanı (Ha)	118	39	39	57	65	45	26	
Toplam Alan (Ha)	161	42	62	128	100	96	47	21
Doluluk Oranı (%)	100%	79%	29%	81%		11%	100%	

Boş parsel bulunmayan Samsun Merkez OSB'de yer alan toplam 76 firmada ağırlıklı olarak gıda, metal ve makine sanayi ürünleri imal edilmektedir. Makine sanayi, kauçuk ve gıda ürünlerinin ön plana çıktığı Kavak OSB'de 23 firma bulunmakta ve parsellerin tahsisine devam edilmektedir. 2016 yılında unvanı Bafra Karma ve Medikal İhtisas Organize Sanayi Bölgesi şeklinde değiştirilen Bafra OSB'nin 1. etabında yer alan 25 firmada ise makine sanayi, kauçuk ve gıda ürünleri ağırlıklı bir üretim mevcuttur. 1. etapta yatırımcılar için arsa tahsisleri devam etmekte olup 2. Etap olan Medikal İhtisas OSB için altyapı ihalesi tamamlanarak çalışmalara başlanmıştır. Gıda İhtisas OSB 1. etapta 14 firma yer almakta ve boş parsel bulunmamakta iken 2. etap çalışmaları devam etmektedir. Havza OSB'de arsa tahsislerine 2018 yılında başlanmıştır. Çarşamba OSB tüzel kişiliğini kazanmış olup imar planı ve alt yapı hazırlıkları halen devam etmektedir. Hâlihazırda 85 yatırımcıdan toplamda 130 hektarlık alan için yatırım talebi alınmıştır. Bafra Tarıma Dayalı İhtisas (Sera) OSB'de ise altyapı hazırlıkları hızla devam etmektedir.



3.3.5 Küçük Sanayi Siteleri

Samsun ilinde 2018 itibarıyla toplam 18 adet küçük sanayi sitesi mevcut olup bu sanayi sitelerinde toplam 8.326 adet işyerinde 23.495 kişi istihdam edilmektedir. 2 adet küçük sanayi sitesi ise inşaat aşamasındadır.

Tablo 11. Samsun İli Küçük Sanayi Siteleri

Sanayi Sitesi (SS) Adı	STB Desteği İle Kurulanlar	Kuruluş Tarihi	Firma Sayısı	İstihdam
Samsun Eski SS	✓	15.09.1966	820	2.500
Samsun Gülsan SS		1.01.1975	1.750	7.000
Samsun İlkadım SS		7.11.1980	934	1.800
Samsun Kirazlık Örnek SS		19.04.1984	530	1.200
Samsun 19 Mayıs SS	✓	19.06.1984	1.416	3.250
Samsun 19 Mayıs İlçesi SS		1.06.1988	110	150
Alaçam SS		18.07.1975	178	400
Asarcık SS		16.01.2008	200	400

Asarcık Örnek SS		23.01.2015	300	600
Bafra SS	✓	6.05.1968	330	800
Bafra Kızılırmak SS	✓	19.06.1984	230	500
Çarşamba SS	✓	11.07.1972	600	2.200
Havza SS		18.05.1976	110	220
Havza 25 Mayıs SS		11.03.1991	53	75
Ladik SS	✓	26.04.1976	120	150
Terme SS		1.01.1979	400	1.200
Vezirköprü SS	✓	11.06.1975	236	1.000
Vezirköprü Karma SS		2.10.2015	9	50
*Samsun Güney SS		8.07.2009	0	0
*Terme İmalatçılar SS		16.11.2017	0	0
TOPLAM			8.326	23.495

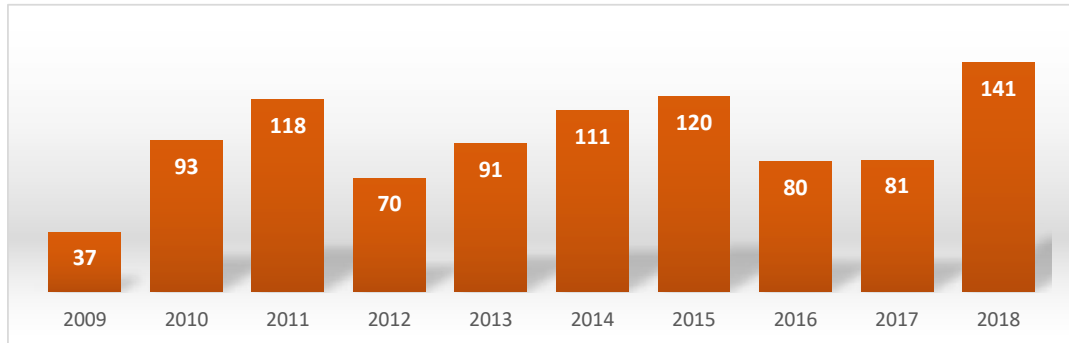
*İnşaat Aşamasında

3.3.6 Samsun Serbest Bölgesi

Samsun Serbest Bölgesi, Samsun Liman sahası içinde 20 Mart 1998 tarihinde resmi açılışı yapılarak hizmete girmiştir. Samsun Serbest Bölgesinin yer ve sınırları 27 Kasım 1995 tarih ve 95/7523 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmiş ve 73.150 m²'lik bir alanda TCDD'den devralınmak suretiyle kurulmuştur.

2018 yılı itibariyle Samsun Serbest Bölgesinde 21 firmada 354 kişi istihdam edilmektedir. Samsun Serbest Bölgesinin toplam ticaret hacmi 2017 yılında 81.829.000 \$ iken 2018 yılında 141.204.918 \$ olarak gerçekleşmiştir. Samsun Serbest bölgesinin 2018 yılında bir önceki yıla göre toplam ticaret hacmi %72.56 oranında artmıştır. 2002-2018 döneminde Samsun Serbest bölgesinin toplam ticaret hacmi %1.058 oranında artmıştır.

Şekil 17. Samsun Serbest Bölgesi Yıllar İtibariyle Ticaret Hacmi (Milyon \$)



3.4 Madencilik

Samsun ili maden çeşitliliği ve rezervi bakımından sınırlı potansiyele sahiptir. İlde belirlenmiş metalik maden ve endüstriyel hammadde kaynakları kurşun-çinko ve manganez zuhurları ile tuğla-kiremit ve çimento hammaddeleridir. Kurşun-çinko zuhurları Havza ve Terme ilçelerinde yer almakta olup, ekonomik bir öneme sahip değillerdir. Ancak, Havza-Ersandıklı kurşun-çinko zuhurunda eski yıllarda açılmış iki adet arama ve üretim galerisi bulunmaktadır.

Manganez zuhurları Kavak, Lâdik ve Vezirköprü ilçelerinde yer almaktadır. İldeki en önemli endüstriyel hammadde kaynağı Lâdik ilçesinde bulunan Çimento hammaddeleri sahasıdır. Bu sahalardan Lâdik Çimento fabrikası için üretim yapılmaktadır. Lâdik-Akpınar sahasında 830 milyon ton kireçtaşı, 8.350.500 ton kil, Lâdik-Körüklüdere sahasında 38.812.500 ton kil ve Hasanağaç sahasında ise 36.750.000 ton tras rezervi belirlenmiştir. Bunun dışında Vezirköprü ilçesinde de 53.900.000 ton muhtemel rezerve sahip alçıtaşı oluşumları yer almaktadır. Ayrıca Merkez-Dikbayır sahasında yaklaşık olarak 46 milyon ton tuğla-kiremit hammaddesi varlığı saptanmıştır.

İldeki bilinen bir diğer yer altı kaynağı, Eosen yaşlı çökel birimler içerisinde gözlenen linyit oluşumlarıdır. Havza ilçesinde rastlanan bu linyit oluşumları ilçede 2 sahada yatak oluşturmaktadır. Teshin amaçlı kullanılmaya elverişli bu linyit oluşumlarından Havza sahasında 1244 Kcal/kg kalori değerine sahip linyitlerin muhtemel rezervi 4.121.250 ton, Beyviran sahasında ise 3000 Kcal/kg kalori değerine sahip 600.000 ton muhtemel rezerv olarak tespit edilmiştir.

Tablo 12. Samsun İli Maden Kaynakları

MADEN	YER	TENÖR	REZERV
Çimento Hammaddeleri (Çmh)	Ladik-Akpınar, Körüklüdere ve Hasanağaç sahaları		913.000.000 ton rezerv. Ladik Çimento fabrikası için üretim yapılmaktadır.
Kurşun-Çinko (Pb-Zn)	Havza-Ersandıklı ve Terme-Kiraztepe Sahaları	% 4.5 Pb+Zn (Ersandıklı sahası)	177 ton tüvenan. Yatak geçmiş yıllarda işletilmiştir.
Manganez (Mn)	Kavak (Kaya Köyü), Ladik (Ayvalı Sok.) ve Vezirköprü (Elmacık) zuhurları	% 23.88 Mn	Ayvalı'da 420 ton muhtemel rezerv.
Tuğla-Kiremit (Tğki)	Merkez-Dikbayır Sahası	İyi	46.000.000 ton jeolojik rezerv.

3.5 Enerji

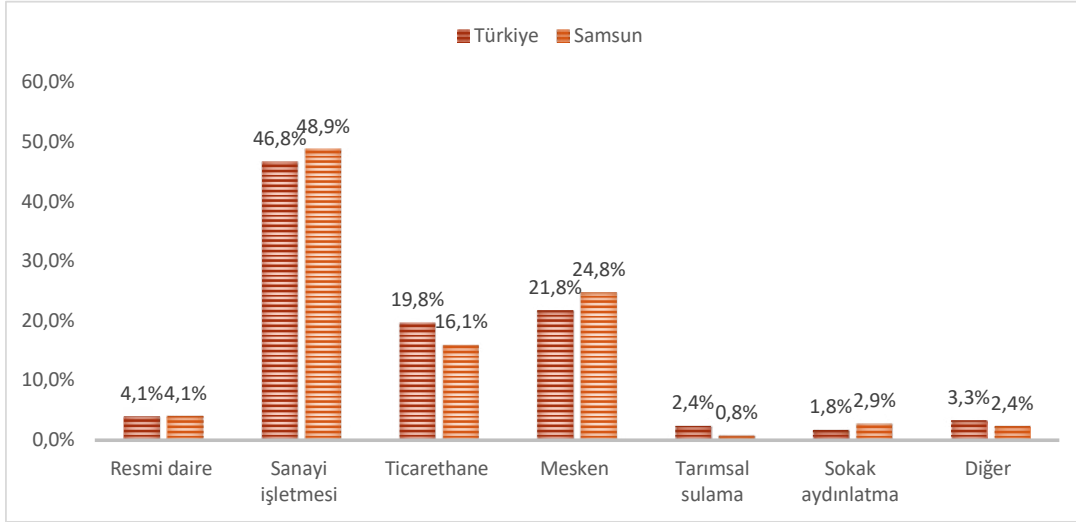
2019 yılı itibariyle Samsun ilinde bulunan toplam 3.948 MWe kurulu güce sahip 20 enerji santrali tesisi aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 13. Samsun İli Enerji Santralleri

Unvan	Tesis Türü	Tesis Adı	Kurulu Gücü (MWe)
BİLGİN GÜÇ SANTRALLERİ ENERJİ ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Termik	Bilgin Samsun Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali	886,92
GZL ENERJİ ANONİM ŞİRKETİ	Biyokütle	GZL Enerji Biyogaz Tesisi	1,5
ITC-KA ENERJİ ÜRETİM SAN.VE TİC.A.Ş.	Biyokütle	Itc-Ka Çarşamba Üretim Tesisi	1,415
CENGİZ ENERJİ SANAYİİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Termik	Cengiz 610 MW DGKÇS	610
TOROS TARIM SAN. VE TİC. A.Ş.	Termik	Toros Tarım Samsun Santrali	30,6
MET DURU ENERJİ ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Ladik-Büyükkızıoğlu HES	0,4
GENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM LİMİTED ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Generji Reg. ve HES	4,468
YEŞİLYURT ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Termik	Yeşilyurt Enerji Samsun Merkez OSB DGKÇS	234,452
ENTEK ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Kumköy HES	17,49
EKİM ELEKTRİK MÜH. MÜŞ. İNŞ. TUR. VE TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ	Rüzgar	Havza RES	48
SAMSUN AVDAN ENERJİ ÜRETİM VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Biyokütle	Samsun Avdan Biyogaz Tesisi	8,4
KUYUMA ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Kuyuma HES	9,01
CENGİZ ENERJİ SANAYİİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Termik	Cengiz 240 Mw Doğalgaz Kombine Çevrim Enerji Santrali	238,9
ÇARŞAMBA ENERJİ ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Çarşamba HES	11,31
BOYABAT ELEKTRİK ÜRETİM VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Boyabat HES	513
ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Derbent	56,4
ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	HASAN Uğurlu	500
ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Suat Uğurlu	69
ELEKTRİK ÜRETİM ANONİM ŞİRKETİ	Hidroelek trik	Altınkaya	702,55
TÜRKİYE ŞEKER FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİ	Termik	Çarşamba	4,75

Samsun ili 2017 yılı itibariyle 3.301.778 MWh toplam elektrik tüketimi 24. sırada, 2,515 KWh kişi başına toplam elektrik tüketimi ile 40. sırada ve 1.230 KWh kişi başına sanayi elektrik tüketimi ile 33. sırada yer almaktadır. Aşağıdaki grafikte elektrik tüketiminin kullanım alanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.

Şekil 18. Elektrik Tüketiminin Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı (2017)



İl dâhilinde bilinen jeotermal kaynaklar Havza ve Lâdik ilçelerinde yer almaktadır. Havza jeotermal alanındaki kuyulardan 53-56°C sıcaklık ve 155.5 Lt/sn debide üretim sağlanmış ve ülke ekonomisine 11.92 Mwt termal güce sahip jeotermal enerji kazandırılmıştır. Lâdik-Hamamayağı jeotermal alanından ise 28-38°C sıcaklık ve 91 Lt/sn debide üretim elde edilmiştir.

3.6 Hizmetler

3.6.1 Bankacılık

Samsun ilinde 18 bankanın toplam 138 adet şubesi bulunmaktadır. Ayrıca Samsun'da 5 katılım bankasının toplam 11 adet şubesi bulunmaktadır.

Samsun ilinde; 2.472.112 adet tasarruf mevduat hesabı, 199.654 adet ticari kuruluşlar mevduat hesabı, 190.411 adet döviz tevdiat hesabı, 2.945.504 adet toplam mevduat hesabı bulunmaktadır.

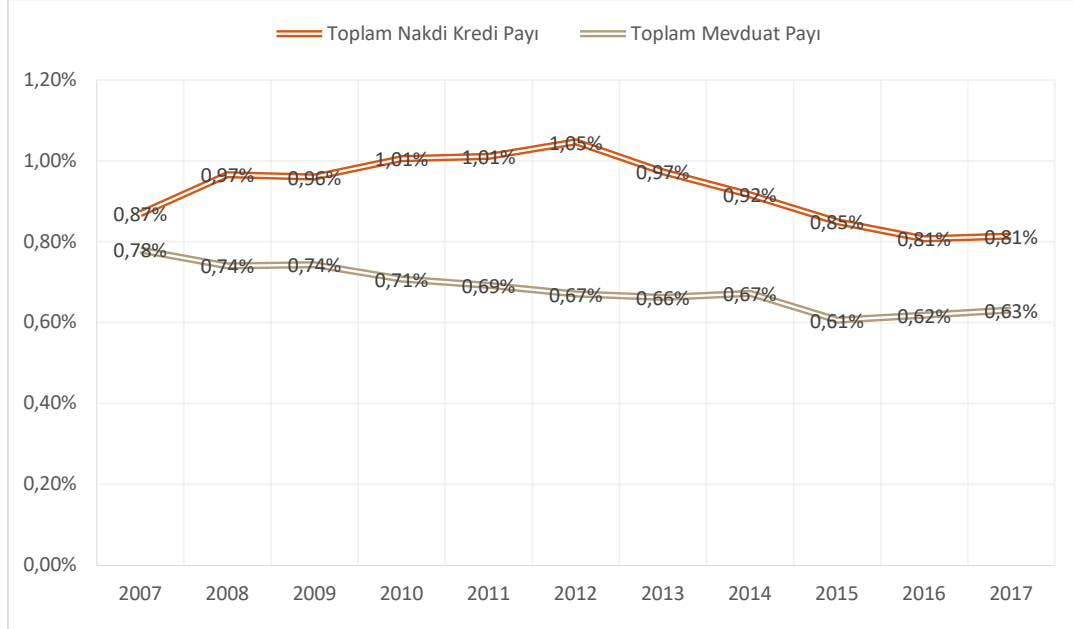
Samsun ilinde; 642 adet ATM, 2.169.471 adet POS cihazı ve 41.440 üye işyeri bulunmaktadır.

Samsun ili, 2007 yıl sonunda 2 milyar 612 milyon TL toplam mevduat ile 17. sırada iken 2017 yıl sonunda 10 Milyar 795 milyon TL toplam mevduat ile 20. sırada yer almıştır. İlin toplam mevduat payı 2007 yıl sonunda %0.78 iken 2017 yıl sonunda bu pay %0.63 oranında gerçekleşmiştir.

Samsun ili, 2007 yıl sonunda 2 milyar 186 milyon TL toplam nakdi kredi ile 16. sırada iken 2017 yıl sonunda 17 milyar 605 milyon TL toplam nakdi kredi ile 19. sırada yer almıştır. İlin toplam nakdi kredi payı 2007 yıl sonunda %0.87 oranında iken 2017 yıl sonunda bu pay %0.81 oranında gerçekleşmiştir.

Samsun ili, 2007 yıl sonunda 35 milyon TL takipteki alacak ile 26. sırada iken 2017 yıl sonunda 777 milyon TL takipteki alacak ile 13. sıraya yerleşmiştir. İlin takipteki alacak payı 2007 yıl sonunda %0.35 oranında iken 2017 yıl sonunda bu pay %1.22 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 19. Samsun İli Toplam Nakdi Kredi ve Toplam Mevduat Payı



3.6.2 Turizm

2017 yılında 6 adet turizm yatırımı belgeli konaklama tesisinde 774 adet yatak kapasitesine sahip olan Samsun 2018 yılında 10 adet turizm yatırımı belgeli konaklama tesisinde 1.327 adet yatak kapasitesine ulaşmıştır.

2017 yılında 29 adet turizm işletmesi belgeli konaklama tesisinde 3.923 adet yatak kapasitesine sahip olan Samsun 2018 yılında 31 adet turizm işletmesi belgeli konaklama tesisinde 4.047 adet yatak kapasitesine sahiptir.

Turizm İşletme Belgeli konaklama tesislerde 2002 yılında 83.452 adet toplam geceleme sayısı ile %0.14 paya sahip olan Samsun, 2018 yılında 491.819 adet toplam geceleme sayısı ile %0.34 paya sahiptir. Samsun'da Turizm İşletme Belgeli tesislerde ortalama kalış süresi 1.44 gece iken Türkiye'de 2.87'dir. Samsun'da Turizm İşletme Belgeli tesislerde doluluk oranı %34.36 iken Türkiye'de ise %56.43'tür.

Samsun'da 2018 itibarıyla 1.148 yatak kapasiteli 30 adet Belediye Belgeli konaklama tesisi bulunmaktadır. Belediye belgeli konaklama tesislerinde 2002 yılında 270.059 adet toplam geceleme sayısı ile %1.18 paya sahip olan Samsun 2018 yılında 151.501 adet toplam geceleme sayısı ile %0.33 paya sahiptir. Samsun'da Belediye Belgeli tesislerde ortalama kalış süresi 1.67 gece iken Türkiye'de 2.14'tür. Samsun'da Belediye Belgeli tesislerde doluluk oranı %35.15 iken Türkiye'de ise %38.92'dir.

Tablo 14. Turizm İşletme Belgeli Tesislerde Konaklama İstatistikleri (2018)

	İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI	GECELEME	ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ (GECE)	DOLULUK ORANI(%)
SAMSUN	Atakum	66 281	97 133	1,47	31,97
	Canik	49 736	76 900	1,55	50,38
	Havza	19 302	25 199	1,31	31,11
	İlkadım	124 319	185 507	1,49	30,33
	Kavak	4 358	6 735	1,55	21,26
	Tekkeköy	78 152	100 345	1,28	40,05
	Toplam	342 148	491 819	1,44	34,36
TÜRKİYE		50 344 818	144 415 267	2,87	56,43

Tablo 15. Belediye Belgeli Tesislerde Konaklama İstatistikleri (2018)

	İLÇELER	TESİSE GELİŞ SAYISI	GECELEME	ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ (GECE)	DOLULUK ORANI(%)
SAMSUN	Atakum	8 921	22 073	2,47	21,15
	Bafra	8 045	14 577	1,81	43,08
	Çarşamba	11 607	19 699	1,70	49,30
	Havza	12 671	21 927	1,73	37,91
	İlkadım	31 031	37 405	1,21	62,59
	Kavak	1 693	3 610	2,13	45,58
	Ladik	1 074	1 852	1,72	27,08
	Tekkeköy	651	2 873	4,41	61,39
	Terme	5 313	9 509	1,79	21,12
	Vezirköprü	6 201	11 386	1,84	27,27
	Yakakent	2 212	4 509	2,04	21,23
	Alaçam	1 270	1 949	1,53	27,07
	Ayvacık	66	132	2,00	22,00
	Toplam	90 755	151 501	1,67	35,15
TÜRKİYE		21 612 838	46 271 455	2,14	38,92

3.6.3 Dış Ticaret

Türkiye’de 2002-2018 döneminde ihracat tutarı %365 oranında artış göstererek 167 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde Samsun’da ihracat 38 milyondan 634 milyon seviyesine ulaşarak % 1.581 oranında artmıştır. Aynı dönemde Samsun’un ülke ihracatındaki payı %0,10’dan %0,38’e yükselmiştir. 2018 itibariyle ihracatın ithalatı karşılama oranı %77’e ulaşmıştır.

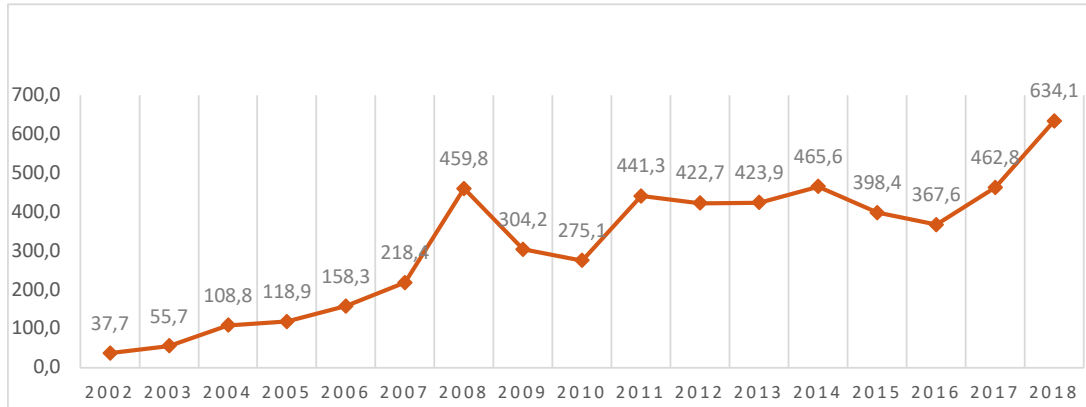
Tablo 16. Samsun İli Dış Ticaret Verileri (2002-2018)

	2002	2018
İhracat (Milyon \$)	38 Milyon \$	634 Milyon \$
İthalat (Milyon \$)	89 Milyon \$	827 Milyon \$
İhracat Yapılan Ülke	73	150
İthalat Yapılan Ülke	53	85

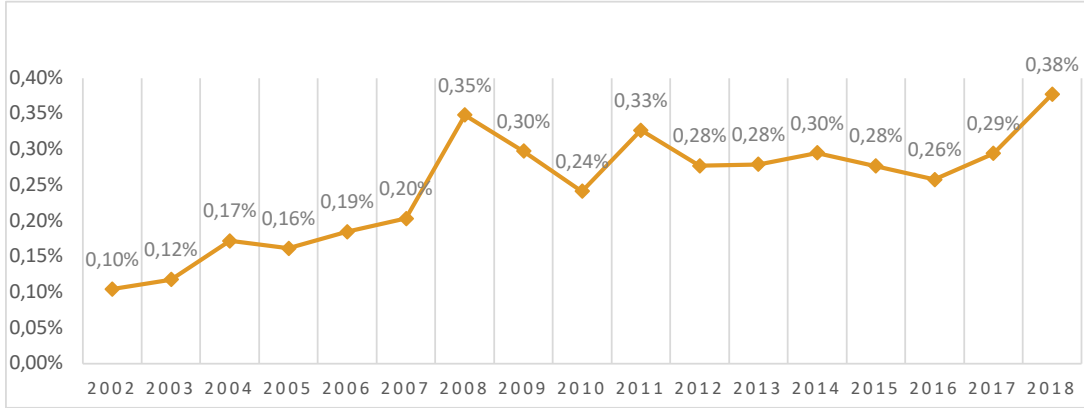
Tablo 17. Samsun İlinin Yıllara Göre Dış Ticareti (Milyon \$)

Yıl	İhracat	Değişim	İthalat	Değişim	Denge	Hacim	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı
2002	38		89		-52	127	42%
2014	466	1.135%	787	780%	-321	1.252	59%
2015	398	-14%	670	-15%	-272	1.069	59%
2016	368	-8%	590	-12%	-222	957	62%
2017	463	26%	792	34%	-330	1.255	58%
2018	634	37%	827	4%	-193	1.461	77%

Şekil 20. Yıllar İtibariyle Samsun İli İhracat Tutarı (Milyon \$)

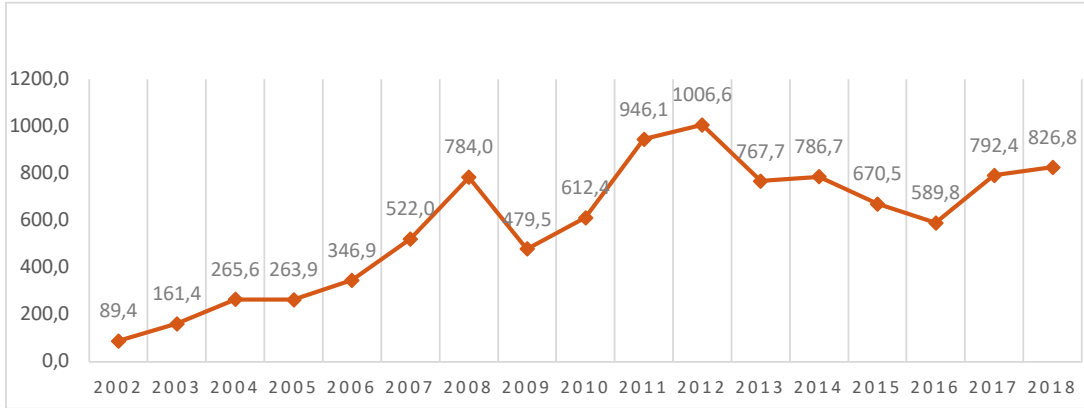


Şekil 21. Yıllar İtibariyle Samsun İli İhracat Tutar Payı (%)

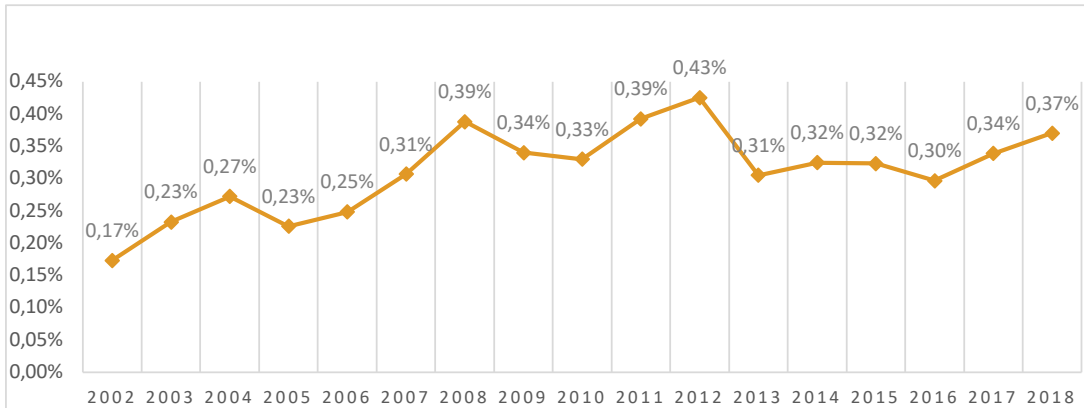


Türkiye’de 2002-2018 döneminde ithalat tutarı %332 oranında artış göstererek 223 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Aynı dönemde Samsun’da ithalat 89 milyon dolardan 826 milyon seviyesine ulaşarak % 824 oranında artmıştır. Aynı dönemde Samsun’un ülke ithalatındaki payı %0,17’den %0,37’ye yükselmiştir.

Şekil 22. Yıllar İtibariyle Samsun İli İthalat Tutarı (Milyon \$)

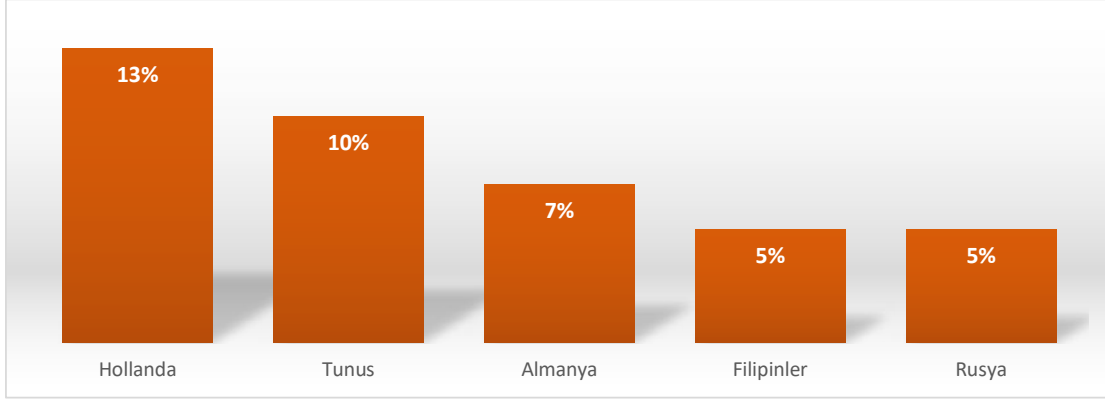


Şekil 23. Yıllar İtibariyle Samsun İli İthalat Tutar Payı (%)

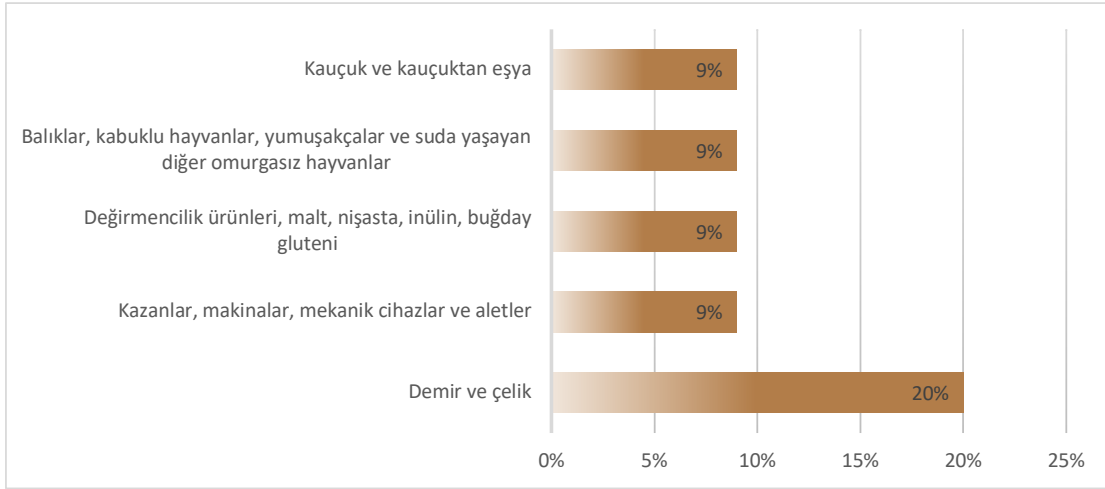


2018 yılında Samsun'da en çok ihracat yapılan ilk 5 ülke ve fasıl aşağıda gösterilmektedir.

Şekil 24. İhracatta ilk 5 ülke (2018)

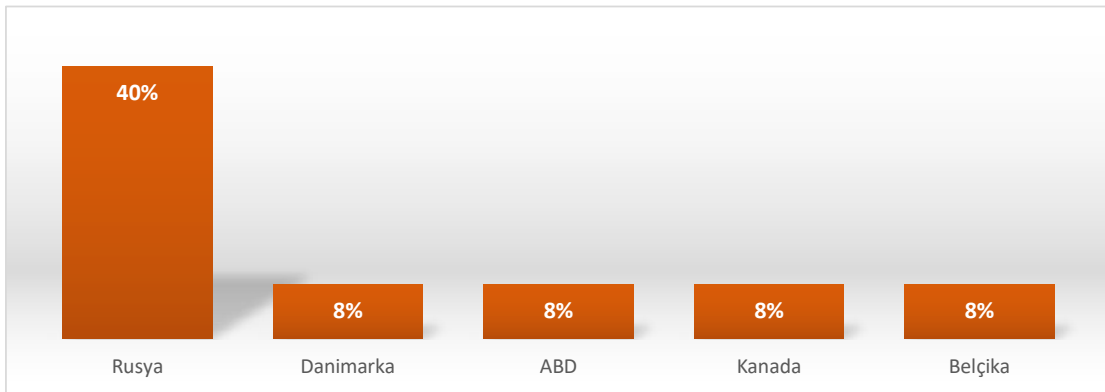


Şekil 25. İhracatta ilk 5 Fasıl (2018)

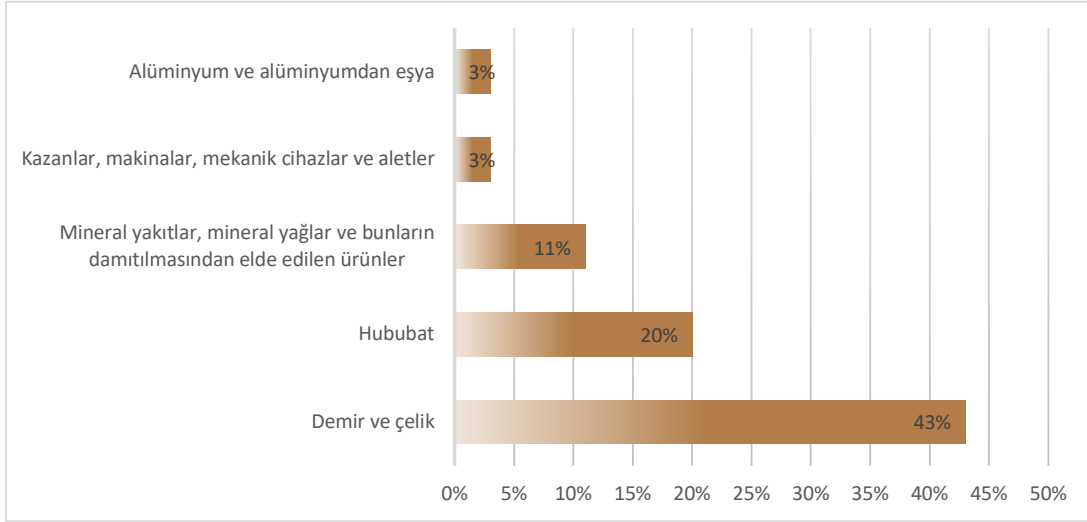


2018 yılında Samsun'da en çok ithalat yapılan ilk 5 ülke ve fasıl aşağıda gösterilmektedir.

Şekil 26. İthalatta ilk 5 ülke (2018)



Şekil 27. İthalatta ilk 5 Fası (2018)



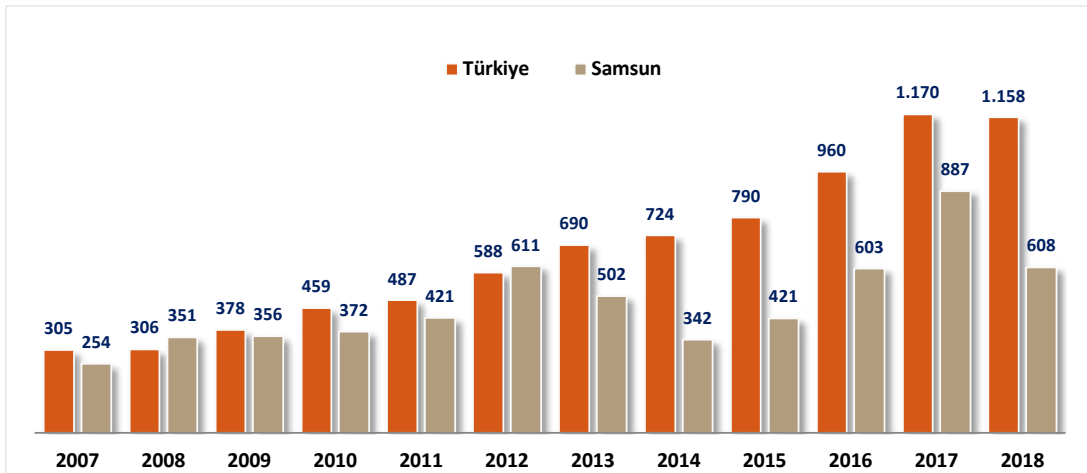
3.7 Kamu Yatırımları ve Destekler

3.7.1 Kamu Yatırımları

2018 yılında Samsun ili 812 Milyon 214 Bin TL kamu yatırımı almıştır. 2018 yılında bir önceki yıla göre toplam kamu yatırım tutarı Türkiye’de %0,46 oranında artarken Samsun ilinde %30,27 oranında azalmıştır. 2002-2018 döneminde toplam kamu yatırım tutarı Türkiye’de %511.3 oranında artarken Samsun ilinde %771.2 oranında artmıştır.

2018 yılında kişi başına düşen kamu yatırımı Türkiye’de 1.158 TL iken Samsun ilinde 608 TL olarak gerçekleşmiştir. Yıllar itibariyle kişi başına düşen kamu yatırımı tutarları aşağıdaki grafikte gösterilmektedir.

Şekil 28. Kişi Başına Düşen Kamu Yatırımı (TL) (2018)



3.7.2 Merkezi Yönetim Bütçe İstatistikleri

2018 yılında Samsun ilinde, 6 Milyar 535 Milyon TL gelir tahakkuku, 4 Milyar 299 Milyon TL tahsilat, 7 Milyar 196 Milyon TL gider gerçekleşmiştir.

2004-2018 döneminde gelir tahakkuku Türkiye’de %835 oranında artarken Samsun ilinde %757 oranında artmış, tahsilat Türkiye’de %584 oranında artarken Samsun ilinde %774 oranında artmış, gider Türkiye’de %488 oranında artarken Samsun ilinde %589 oranında artmıştır.

2018 yılında kişi başına düşen tahakkuk, Türkiye’de 14.531 TL iken Samsun ilinde 4.893 TL olarak gerçekleşmiş, kişi başına düşen tahsilat, Türkiye’de 9.241 TL iken Samsun ilinde 3.219 TL olarak gerçekleşmiş, kişi başına düşen gider, Türkiye’de 10.127 TL iken Samsun ilinde 5.388 TL olarak gerçekleşmiştir.

3.7.3 Vergi Mükellefi Sayıları

Aşağıdaki tabloda Samsun ilinde vergi türlerine göre mükellef sayıları ve Samsun’un Türkiye içindeki sırası gösterilmektedir.

Tablo 18. Vergi Türlerine Göre Mükellef Sayıları

	2003		2018	
	Mükellef Sayısı	Sıra	Mükellef Sayısı	Sıra
Kurumlar Vergisi	4.945	16	6.692	22
Gelir Vergisi	23.941	16	27.480	15
Gayrimenkul Sermaye İradı	9.550	10	20.835	16
Katma Değer Vergisi	26.176	16	33.350	17
Basit Usul Vergi	17.698	16	17.166	15
Gelir Stopaj Vergisi	26.783	17	35.415	17

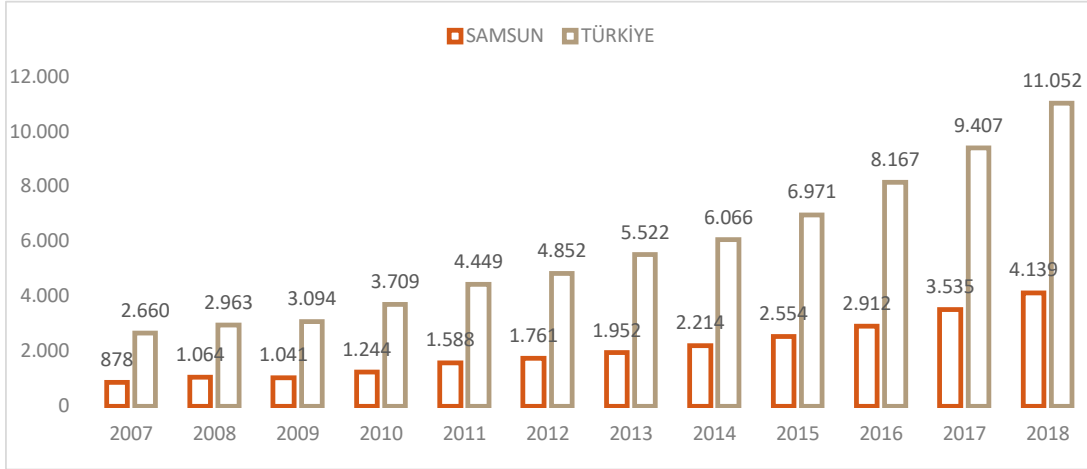
3.7.4 Vergi Tahakkuk ve Tahsilatı

2018 yılında Samsun ilinde, 5 Milyar 528 Milyon TL Brüt Tahakkuk, 4 Milyar 364 Milyon TL Brüt Tahsilat gerçekleşmiştir. 2007-2018 döneminde brüt tahakkuk Türkiye’de %382 oranında artarken Samsun ilinde %412 oranında artmış, brüt tahsilat Türkiye’de %331 oranında artarken Samsun ilinde %376 oranında artmıştır.

2017 yılında bir önceki yıla göre brüt tahakkuk Türkiye’de %19,22 oranında artarken Samsun ilinde %19.10 oranında artmış, brüt tahsilat Türkiye’de %17.97 oranında artarken Samsun ilinde %18.68 oranında artmıştır.

2018 yılında kişi başına düşen brüt tahakkuk, Türkiye’de 11.052 TL iken Samsun ilinde 4.139 TL olarak gerçekleşmiş, kişi başına düşen brüt tahsilat, Türkiye’de 8.999 TL iken Samsun ilinde 3.268 TL olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 29. Kişi Başına Düşen Brüt Vergi Tahakkuku (TL) (2018)



3.7.5 Yatırım Teşvik Sistemi

2012/3305 Sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar çerçevesinde uygulanmakta olan Yatırım Teşvik Sistemi kapsamında Samsun'da 2009-2018 Eylül ayları arasında toplam 473 tane Yatırım Teşvik Belgesi alınmıştır. Bu belgeler kapsamında toplam 5.952.793.277 TL tutarında sabit yatırım gerçekleştirilmiştir.

2009 yılında alınan teşvik belge sayısı 37 iken bu sayı 2018 Eylül ayı itibariyle 61'e yükselmiştir. Aynı dönemde toplam sabit yatırım tutarındaki değişim aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Teşvik Belgelerinde özel sektörün payı %91,45'tir.

Tablo 19. Yıllara Göre Yatırım Teşvik Belge Sayısı ve Yatırım Tutarları (2009-2018 Eylül)

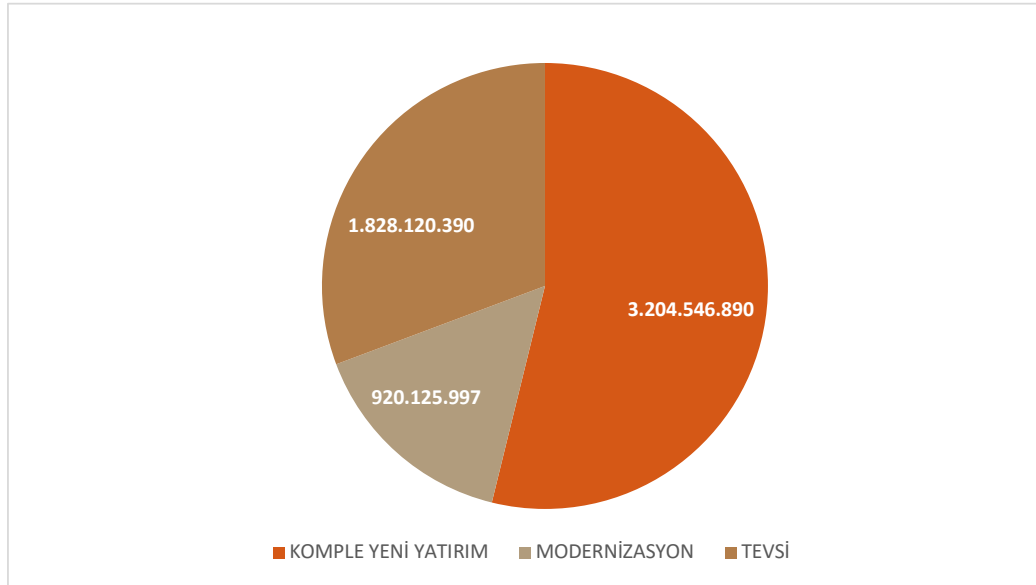
YILLAR	BELGE SAYISI	KAMU	ÖZEL SEKTÖR	TOPLAM
2009	24	2.746.176	752.192.408	754.938.584
2010	50	5.936.292	120.941.737	126.878.029
2011	62	29.985.577	405.773.413	435.758.990
2012	39	37.079.243	380.260.662	417.339.905
2013	35	35.628.452	1.779.029.295	1.814.657.747
2014	31	4.476.898	242.586.910	247.063.808
2015	43	8.707.000	416.087.056	424.794.056
2016	40	2.980.950	363.646.114	366.627.064
2017	88	381.146.942	484.012.365	865.159.307
2018	61	0	499.575.787	499.575.787
Toplam	473	508.687.530	5.444.105.747	5.952.793.277
%		8,55	91,45	100,00

Tablo 20. En Fazla Teşvik Belgesi Alan İlk 10 Sektör (2009-2018)

Alt Sektör	Belge Sayısı	Toplam tutar(TL)
Gıda ürünleri ve içecek imalatı	44	159.760.206
Eğitim	42	149.816.868
Altyapı - Belediye hizmetleri	39	204.075.598
Enerji	39	1.381.761.260
Turizm	39	359.357.607
Makine imalat	28	246.306.567
Orman ürünleri	26	82.995.971
Sağlık	23	196.214.469
Tarım ve Hayvancılık	22	65.857.304
Ticaret (Soğuk hava, Depoculuk vb.)	20	91.669.225

2009-2018 arasında teşvik belgeli yatırımların 321 adedi komple yeni yatırım, 35 adedi modernizasyon ve 117 adedi ise tevsi yatırımdır. Söz konusu yatırım cinslerine göre sabit yatırım tutarı dağılımı aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Şekil 32. Yatırımın Cinsine Göre Sabit Yatırım Tutarı Dağılımı (2009-2018) (TL)



Kaynak: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

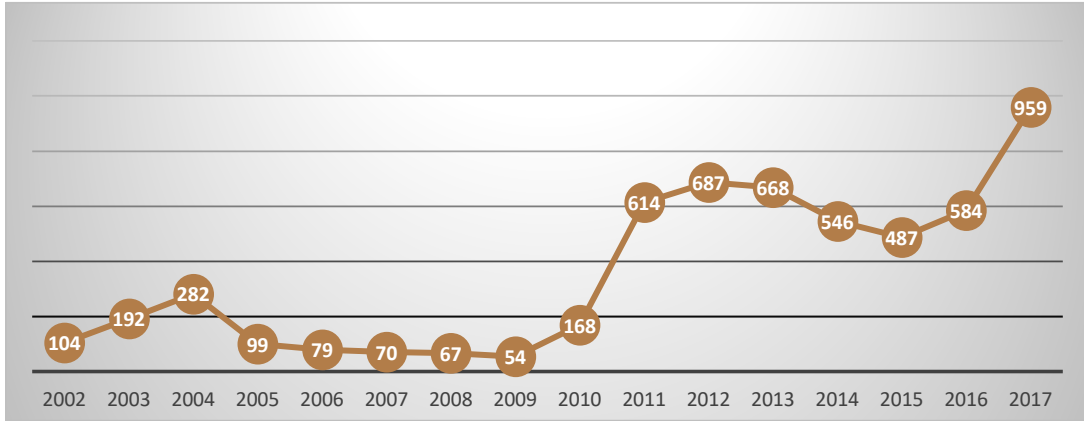
3.7.6 KOSGEB Destekleri

Samsun KOSGEB tarafından destek verilen firma sayısı 2016 yılında 584 adet iken 2017 yılında %64.2 artışla 959 adet olmuştur. Samsun KOSGEB tarafından verilen toplam destek miktarı 2016 yılında 8.655.097 TL iken 2017 yılında %103.8 artışla 17.640.107 TL olarak gerçekleşmiştir. Firma başına ortalama destek miktarı 2016 yılında 14.820 TL iken 2017 yılında bu rakam %24.1 artışla 18.394 TL olarak gerçekleşmiştir.

2002-2017 döneminde Samsun KOSGEB tarafından desteklenen firma sayısı %822, destek miktarı %3.816 ve firma başına destek miktarı %324 oranında artmıştır.

Samsun KOSGEB tarafından 2017 Yılı KOSGEB Sıfır Faizli İşletme Kredisi Kredi Faiz Desteği Programı kapsamında 5.566 işletmeye 135.322.275 TL tutarında kredileri için faiz desteği sağlanmıştır. 2017 yılında gerçekleştirilen 123 girişimcilik eğitimini başarıyla tamamlayan 4.185 kişiye sertifika verilmiştir.

Şekil 33. KOSGEB Samsun Desteklenen Firma Sayısı



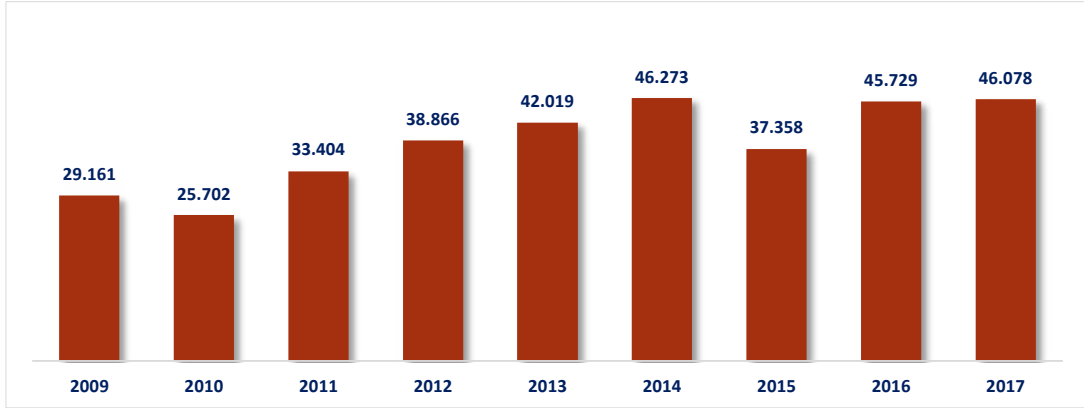
3.7.7 İŞKUR Destekleri

Samsun ilinde İŞKUR tarafından alınan iş başvurusu sayısı 2016 yılında 49.540 adet iken 2017 yılında 74.496 adet olarak gerçekleşmiş, alınan açık iş sayısı 2016 yılında 25.406 adet iken 2017 yılında 53.649 adet olarak gerçekleşmiş, işe yerleştirme sayısı 2016 yılında 9.731 adet iken 2017 yılında 16.489 adet olarak gerçekleşmiştir.

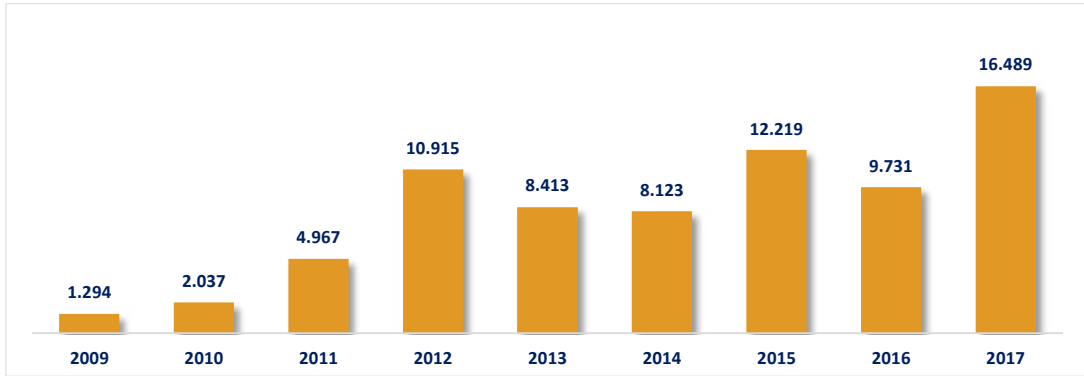
Samsun ilinde kayıtlı işsiz sayısı 2009 yılında 29.161 kişi iken 2017 yılında 46.078 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2009-2017 döneminde kayıtlı işsiz sayısı Türkiye’de %53.9 oranında artarken Samsun ilinde %58.0 oranında artmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla göre kayıtlı işsiz sayısı Türkiye’de %9.6 oranında artarken Samsun ilinde %0.8 oranında artmıştır. Samsun ilinin kayıtlı işsiz sayısı payı 2009 yılında %1.73 oranında iken 2017 yılında %1.77 oranında gerçekleşmiştir.

Samsun ilinde işsizlik ödeneği başvuru sayısı 2009 yılında 4.743 adet iken 2017 yılında 13.380 adet olarak gerçekleşmiştir. 2009-2017 döneminde işsizlik ödeneği başvuru sayısı Türkiye’de %143.0 oranında artarken Samsun ilinde %182.1 oranında artmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla göre işsizlik ödeneği başvuru sayısı Türkiye’de %12.7 oranında azalırken Samsun ilinde %11.9 oranında azalmıştır. 2009-2017 döneminde Samsun’da toplam 72370 kişi işsizlik ödeneği için başvurmuştur.

Şekil 34. Samsun İlinde Kayıtlı İşsiz Sayısı



Şekil 35. Samsun İlinde İşe Yerleştirme Sayısı



3.7.8 Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA), 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun çerçevesinde "Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak" amacıyla, 10.11.2008 tarih ve 2008/14306 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla kurulmuş bir kamu kurumudur.

Merkezi Samsun'da yer alan Ajans bugün Amasya, Çorum, Samsun ve Tokat illerinde bulunan Yatırım Destek Ofisleriyle de bölgesine hizmet etmektedir. Ajans bölgesel kalkınma açısından önem arz eden konulara ilişkin mali destek programları uygulamaktadır. Bu programlar; proje teklif çağrıları, güdümlü proje desteği, fizibilite desteği ve teknik destek programlarıdır. Ajans TR83 Bölgesinde bu programlar kapsamında 2009 yılından bu yana toplam 697 adet projeye yaklaşık 207 Milyon TL destek sağlamıştır. Bu projelerden Samsun'da yürütülenlerin sayısı 233 olup sağlanan destek tutarı ise 51,8 Milyon TL'dir.

Tablo 21. OKA Destekli Proje Sayısı ve Destek Tutarları

	SAMSUN		TR83	
	Desteklenen Proje Sayısı	Toplam Destek Tutarı	Desteklenen Proje Sayısı	Toplam Destek Tutarı
Proje Teklif Çağruları	131	35.486.531	388	114.440.099
Güdümlü Proje Desteği	3	14.934.858	7	35.687.491
Fizibilite Desteği ve Doğrudan Faaliyet Desteği	23	1.035.300	76	3.753.955
Teknik Destek	76	407.766	226	1.187.010
Toplam	233	51.864.454	697	155.068.555

i. Proje Teklif Çağruları

Proje teklif çağrısı, belirli bir destek programı kapsamında, nitelikleri net bir şekilde belirlenmiş olan potansiyel başvuru sahiplerinin, önceden belirlenen konu ve koşullara uygun olarak proje teklifi sunmaya davet edilmesidir. Ajans tarafından bugüne kadar bölgesel önceliklere göre 11 adet proje teklif çağrısı uygulamıştır. Bunlardan 9 tanesinin uygulama dönemi sona ermiş olup "2018 yılı OSB Ortak Üretim Altyapısının İyileştirilmesi Mali Destek Programı" ve "2018 Yılı Turizmin Geliştirilmesine Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı Yatırımlarına Mali Destek Programı"nın uygulama süreci devam etmektedir. Proje Teklif Çağruları kapsamında TR83 Bölgesinde 388 projeye toplam 114.4 milyon TL destek sağlanırken, Samsun ilinde desteklenen 131 projeye toplam 35.5 milyon TL mali destek verilmiştir.



KOBİ'lere yönelik uygulanan 3 adet proje teklif çağrısı kapsamında Samsun'da 72 firma toplam 13.9 Milyon TL destek almıştır. Kar amacı gütmeyen kurumların başvuru sahibi olduğu OSB, turizm, yenilenebilir enerji ve dezavantajlı gruplara yönelik 6 adet altyapı geliştirme programı kapsamında Samsun'da uygulanan 43 projeye 20.8 milyon TL hibe verilmiştir. "İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi" ve "Dezavantajlı Gruplara Yönelik Sosyal İçerme" Mali Destek programlarında ise Samsun'da 16 adet proje uygulanmış ve bu projelere 802.587 TL hibe verilmiştir.

Tablo 22. Türlerine Göre Proje Teklif Çağruları

	Proje Teklif Çağrısı	Samsun'da Desteklenen Proje Sayısı	Toplam Destek Tutarı
KOBİ Programları	2009 KOBİ	26	4.502.574,74
	2011 KOBİ	21	3.997.884,13
	2014 KOBİ	25	5.377.029,80
Altyapı Programları	2010 ALTYAPI	10	4.675.356,03
	2013 KÖA	10	2.137.670,56
	2014 YENERJ	4	1.909.001,77
	2016 TURKÖA	5	3.263.165,50
	2018 TURKÖA*	11	6.727.437,94
	2018 OSB*	3	2.093.822,64
Sosyal Programlar	2011 İKG	10	460.170,77
	2013 SOSYAL	6	342.416,80
TOPLAM		131	35.486.530,68

*Uygulama süreci devam ediyor

ii.Güdümlü Proje Desteği

Ajans, bölge planlarında veya saha çalışmaları sonucunda belirlenen öncelikli alanlarda, fizibilitesi Bakanlık tarafından onaylanmış güdümlü projelere destek sağlayabilmektedir. Güdümlü projeler proje teklif çağrısı yöntemi uygulanmadan doğrudan destek sağlamaya yönelik olarak; bölge planında öngörülen öncelikler doğrultusunda, konusu ve koşulları Ajans öncülüğünde ve yönlendirmesinde belirlenen özel nitelikli model projelerdir. Bu projelerde genel olarak;

a) Özel sektör işletmeciliğini güçlendirecek şekilde, üretim ve ihracat kapasitesinin geliştirilmesi, iyi uygulama örneklerinin oluşturulması, sektörel ihtisaslaşmanın desteklenmesi, özel bilgi, beceri ve teknolojilerin geliştirilmesi, transferi veya yaygınlaştırılması, yeni finansman modellerinin geliştirilmesi, kamu-üniversite-sanayi işbirliğinin desteklenmesi, yeni hizmet ve üretim organizasyonlarının geliştirilmesi, işbirliği ağları ve değer zinciri oluşturulması, kümelenmelerin desteklenmesi, yeni sanayi altyapısı ve organizasyon modellerinin geliştirilmesi ve bölgedeki sektörlerin ihtiyaç duyacağı alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesi ya da

b) Sosyal dayanışmayı ve sorumluluk bilincini güçlendirecek, kültürel değerleri koruyacak ve geliştirecek şekilde; dezavantajlı grupların sosyal, kültürel ve fiziksel hizmetlere erişebilirliklerini kolaylaştıracak altyapının tesis edilmesi; göçün olumsuz etkilerinin önlenmesi, sosyal hayatın kolaylaştırılması, somut olmayan kültürel mirasın yaşatılması esastır.

Ajans Güdümlü Proje Desteği kapsamında 2018 itibarıyla TR83 Bölgesinde 7 adet projeye 35.6 milyon TL destek sağlamıştır. Bu projelerde eş-finansmanlarla beraber toplam 60.9 TL yatırım gerçekleştirilmiştir. Bunlar arasında Samsun'da yürütülen 3 projeye toplam 14.9 Milyon TL destek sağlanarak 25.3 Milyon TL yatırım harekete geçirilmiştir. Bu 3 projeye ilişkin özet bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Samsun Fuar ve Kongre Merkezi Projesi

Ajans tarafından yürütülen “2011 Yılı GÜdümlü Proje Desteği” kapsamında desteklenen ve Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Samsun İl Özel İdaresi, Samsun Ticaret Borsası ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi Vakfının oluşturduğu konsorsiyum tarafından uygulanan “Samsun Fuar ve Kongre Merkezi” 18-23 Kasım 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen Samsun Oto Show Fuarı ile hizmete açılmıştır.

Tamamen klimatize edilmiş 8.080 m² sergi alanına, 3.800 m² fuaye alanına, 3.500 m² lik servis ve hizmet binasına, toplantı seminer ve özel görüşmeler için ihtiyaca göre özel olarak döşenmiş 3 adet toplamda 900 kişilik toplantı ve kongre salonuna sahip olan ve Karadeniz’in en büyük Fuar alanı olarak öne çıkan Samsun Fuar ve Kongre Merkezi, Kalkınma Ajansları GÜdümlü Proje Desteği kapsamında ülkemizde uygulanan ilk proje olup 6.989.462 TL’si OKA tarafından karşılanmak üzere yaklaşık 14.275.2017 TL’ye mal oldu. Samsun Fuar ve Kongre Merkezi 2015 yılından itibaren her yıl kitap, mobilya, inşaat, tarım, gıda ve evlilik fuarlarına ev sahipliği yapmaktadır.



Kızılırmak Deltası Doğal Yaşam Eksenli Kalkınma Projesi

Ajans tarafından uygulanan ‘2017 Yılı GÜdümlü Proje Desteği Programı’ kapsamında desteklenen “Kızılırmak Deltası Doğal Yaşam Eksenli Kalkınma Projesi” imza töreni 10 Mayıs 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Projenin 6.995.000 TL’lik olan toplam bütçesinin 4.946.464 TL’lik kısmı Ajans tarafından desteklenmektedir.

Proje ile ulusal ve uluslararası öneme sahip olan ve UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine girmiş olan Kızılırmak Deltası Sulak Alanı ve Kuş Cennetinin koruma kullanma dengesi gözetilerek doğal kaynaklarının ve var olan ekosistemlerinin öncelikle korunmasını sağlamak, alanın ulusal ve uluslararası turizm açısından marka değerini oluşturmak ve geliştirmek, evrensel statü kazandırılarak tüm insanlığın hizmetine sunulması ile gelecek kuşaklara hak ettiği uygunlukta aktarılması hedeflenmiştir. Bunun yanı sıra özellikle yerel halkın gelir getirici ekonomik faaliyetlerde bulunmasını teşvik etmek, bölge turizminin çeşitlendirilerek geliştirilmesi ve tanıtımı ile ekonomik kalkınmanın sağlanmasına, ekolojik dengelerin, çevrenin korunması ve durumunun iyileştirilmesine katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Buzağı Can Sütü Projesi

Ajans tarafından uygulanan '2017 Yılı GÜdümlü Proje Desteği Programı' kapsamında desteklenen "Buzağı Can Sütü Projesi" imza töreni 12 Aralık 2017 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Projenin 3.984.575 TL'lik olan toplam bütçesinin 2.988.393 TL'lik kısmı Ajans tarafından desteklenmektedir.

Proje ile Samsun Büyükşehir Belediye Başkanlığı, OMÜ, TR83 Bölgesi İlleri Tarım ve Orman Müdürlükleri, Samsun-Sinop Veteriner Hekimler Odası, TR83 Bölgesi İlleri Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birlikleri, Atakum, İlkadım, Canik ve Bafra İlçeleri Süt Üreticileri Birlikleri bir araya gelerek; ülkemizde ilk kez bölgesel hastalıklara karşı antikor ihtiva eden, raf ömrü uzunluğu, kalitesinin önceden belirlenmiş olması ve uygulama kolaylığı gibi pek çok avantaj sağlayan kolostrum ikame tozunun üretilerek, üreticilere dağıtımı, her ilçede ve mümkün olduğunca köylerde yapılacak yoğun eğitimlerle ağız sütünün önemi ve güncel buzağı yetiştirme standartları konusunda kalıcı farkındalık oluşturulması ve kolostrum ikame tozunun gerekli olduğu durumlarda rutin üreticilik uygulamaları kapsamına alınması ile buzağı kayıplarının %5-7 düzeyinde düşürülmesi, böylece bölge hayvancılığının karlılık oranının önemli ölçüde artırılması hedeflenmiştir.

Bu hedefi gerçekleştirmek üzere proje üretim tesisi ve eğitim faaliyetleri olmak üzere iki ana bileşen üzerine oturtulmuştur. Toplamda 408 saat eğitim verilmesi planlanmıştır. Kurulacak çiftçi eğitim merkezi ile proje sonrasında da hayvan ve buzağı sağlığı konusunda benzer eğitimlerin sürdürülmesi amaçlanmaktadır. 15.000 doz ikame tozu eğitim amaçlı üreticilere ücretsiz dağıtılacaktır. Proje kapsamında oluşturulacak üretim tesisi ile proje sonrasında da üreticilerin uygun fiyatlarda kolostrum ikame tozu temin edebilmesi sağlanacaktır.

iii.Fizibilite Desteği

Kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşların başvurabildiği programın genel amacı;TR83 bölgesinin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesine, bölgenin yenilik ve girişimcilik kapasitesinin geliştirilmesine yönelik proje havuzunun güçlendirilmesidir. Yatırım tutarı 10 milyon TL'nin altında olan projelerin fizibilite desteği talepleri için; azami destek tutarı 150.000 TL'dir. Yatırım tutarı 10 milyon TL ve üzerinde olan projelerin fizibilite desteği talepleri için azami destek tutarı 250.000 TL'dir. Toplam bütçesi 1.200.000 TL olan fizibilite desteği programı yapılacak proje başvurularına yıl boyu açık kalacaktır.

2017 yılında yapılan mevzuat değişikliği ile uygulaması sona eren Doğrudan Faaliyet Desteği Kapsamında toplam 71 adet ve 2018 yılında uygulanmaya başlanan Fizibilite Desteği kapsamında ise 5 adet olmak üzere toplam 76 proje TR83 Bölgesinde uygulanarak 3.753.955 TL destek sağlanmıştır. Bu kapsamda Samsun'da uygulanan proje sayısı 23 iken verilen destek tutarı ise 1.035.300 TL'dir.

iv. Teknik Destek

Bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında bir takım sorunlarla karşılaşılacak çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla verilen destek türüdür. Teknik destek kapsamında; yerel yönetimlerin bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetlerinin desteklenmesi, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile bölgedeki sivil toplum kuruluşlarının yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmalarına destek sağlanması gibi amaçlar güdülmektedir. Azami destek tutarı eğitim için 20.000 TL ve danışmanlık hizmetleri için 30.000 TL olup toplam kaynak 700.000 TL'dir. Yapılacak proje başvuruları için program yıl boyu açıktır.

TR83 Bölgesinde yürütülen 226 teknik destek projesine 1.187.010 TL tutarında destek sağlanmıştır. Samsun'da ise 76 teknik destek projesi uygulanmış olup toplam 407.766 TL destek sağlanmıştır. Teknik destek kapsamında Samsun'da düzenlenen eğitimlerden 3.446 kişi yararlanmıştır.



3.7.9 Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

TKDK, Avrupa Birliği ile Türkiye Cumhuriyeti arasında yürütülen katılım müzakerelerinin, 'Tarım ve Kırsal Kalkınma' başlıklı 11. faslı kapsamında, kırsal kalkınma için katılım öncesi süreçte tahsis edilen IPARD Programları fonlarını kullanmaktadır. TKDK, 2007-2013 dönemini kapsayan IPARD-I Programını 42 ilde başarılı bir şekilde uygulamıştır. 2014-2020 dönemini kapsayan IPARD-II Programı 27 Ocak 2015 tarihinde AB Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Yeni program kapsamında destek oranları yükseltilmiş ve yeni yatırım alanları destek kapsamına alınmıştır.

Samsun İl Koordinatörlüğü Kurumun ilk kuruluşundan itibaren faaliyetine başlamıştır. İl Koordinatörlüğü olarak IPARD-I Programı uygulama dönemi boyunca desteklenen tüm sektörlerde 1.094 proje değerlendirilmiş ve 740 proje hibe almaya hak kazanmıştır. IPARD-II Programı uygulama dönemi ilk başvuru çağrısında 706 adet proje başvurusu alınmış ve bunların 104 tanesi ile sözleşme imzalanarak yatırımlarını tamamladıkları takdirde hibe desteği almaya hak kazanmışlardır.

Tablo 23. Samsun'da IPARD-I Uygulama Dönemi

Sektörler	Desteklenen Proje	Hibe Tutarı(TL)
Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	9	8.176.130,91
Et Üreten Tarımsal İşletmeler	78	54.951.529,62
Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	3	3.406.387,92
Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	1	2.976.955,99
Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması	2	1.684.532,28
Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması	2	2.829.773,13
Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi	634	24.152.794,25
Yerel Ürünler ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi	4	828.588,56
Kırsal Turizm	6	3.058.623,08
Kültür Balıkçılığının Geliştirilmesi	1	267.177,93
TOPLAM	740	102.332.493,67

Tablo 24. Samsun'da IPARD-IIUygulama Dönemi

Sektörler	Başvuru Sayısı	Hibe Tutarı(TL)
Süt Üreten Tarımsal İşletmeler	3	1.825.835,01
Kırmızı Et Üreten Tarımsal İşletmeler	7	3.796.746,98
Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması	81	2.375.649,25
Mantar Üretimi	1	482.065,68
Fide ve Fidan Üretimi	1	1.401.294,21
Bal ve Diğer Arıcılık Ürünleri Üretimi	5	321.296,30
Katma Değerli Ürünler (Çeltik Kurutma Tesisleri)	3	2.433.348,18
Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri	1	1.013.631,20
Yenilenebilir enerji yatırımları	2	1.611.882,71
TOPLAM	104	15.261.749,52

3.7.10 Avrupa Birliği Hibeleri

Samsun ili Avrupa Birliği destek programları kapsamında proje sayısı ve hibe tutarı açısından önemli paya sahiptir. Samsun ili bu döneme kadar Merkezi Finans ve İhale Birimi tarafından yürütülen 19 program başlığı altında toplam 139 adet proje uygulayarak 16.065.603 Avro hibeye hak kazanmıştır. İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Programı çerçevesinde ise Samsun ilinde toplam 54 projeye 11.474.197 Avro hibe desteği verilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Rekabetçi Sektörler Programı çerçevesinde ülkemizde uygulanan toplam 50 projeye 541 Milyon Avro hibe desteği sağlanmıştır. Samsun'da bu program çerçevesinde toplam 60.5 milyon Avro destek sağlanan 5 adet proje uygulanmıştır. Samsun ilinin toplam bütçe içindeki payı %12.7'dir. Bu projelere ilişkin özet bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

i. Samsun Lojistik Merkezi Projesi

OKA'nın lojistik sektöründeki 2010 yılı Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında hazırlanan TR83 Bölgesi Lojistik Master Planı ile başlayan çalışmalarının neticesi olarak Samsun'da dağınık durumdaki lojistik odakları bir araya toplayan veya birbirine bağlayan yeni bir lojistik merkez kurulması, bu merkezin altyapısı ile birlikte depolama alanları ve ofisler gibi üstyapının inşa edilmesini ve sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikte işgücü yetiştirilmesi için gerekli eğitim programlarının düzenlenmesini içeren Samsun Lojistik Merkezi Projesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın yürüttüğü Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı 4. Proje Paketi başvurularında desteklenmiştir. Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın başvuru sahibi olduğu Samsun Lojistik Merkezi Projesi tek majör proje olarak müzakereye hak kazanmıştır. Toplam bütçe 41 milyon Avro olarak gerçekleştirilmiştir.

Samsun Lojistik Merkezi, Samsun Ulusal ve Uluslararası Lojistik Merkezi İşletmeciliği Anonim Şirketi tarafından yönetilmektedir. Lojistik Merkezi'nin yönetiminde; Samsun Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı, Samsun Büyükşehir Belediyesi, Tekkeköy Belediyesi, Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, Samsun Ticaret Borsası ve Samsun Merkez Organize Sanayi Bölgesi yer almaktadır.

Samsun Lojistik Merkezi Projesi kapsamında; farklı büyüklükteki depolar, sosyal tesis ve idari binalar, nakliye komisyoncuları için ofisler, yangın istasyonu, servis istasyonları, akaryakıt istasyonu, kantar üniteleri, güvenlik binaları, konteyner park alanı, TIR ve Kamyon park alanları, binek otopark alanları, demiryolu istasyonu ve gümrük hizmet ofislerinden oluşmaktadır. Tesisin toplam alanı yaklaşık 680 bin m²'dir.

Proje, Samsunlu ihracatçıların artık Marmara limanlarından değil Samsun'dan ihracat yapmasını dolayısıyla limanların daha çok çalışmasını, Samsun'un şehir dışından daha fazla yatırım almasını ve nihai tüketiciye ürün ve hizmetlerin daha kısa zamanda ulaşmasını sağlayacaktır. Proje ayrıca, yalnızca Samsun'daki işletmeler için değil Karadeniz bölgesi ve Samsun limanı hinterlandında yer alan Anadolu'nun pek çok şehrindeki işletmeler için değer yaratacaktır. Proje, 2018 yılında tamamlanmıştır ve Lojistik Merkezi hizmete açılmıştır.



ii. Samsun Uluslararası Akredite Metal, Metroloji ve Kalibrasyon Laboratuvarı Projesi

Samsun Ticaret ve Sanayi Odası'nın başvuru sahibi olduğu projenin bütçesi yaklaşık 7,5 milyon Avro'dur. 4.600 metrekare alana kurulan laboratuvar; metal, makine ve elektrik sektöründe yer alan imalatçı ve ihracatçı firmaların ihtiyaç duyduğu analizler, taksimetre ve elektrik sayaçları kalibrasyonu yapılmaktadır. Proje sonucunda Samsun şehri Gebze ve Ankara'dan sonra metal metroloji ve kalibrasyonda Türkiye'nin üçüncü büyük laboratuvarına ev sahipliği konumuna ulaşmıştır.



iii. TR83 Bölgesi'nde Rekabetçiliğin Artırılması Projesi

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın başvuru sahibi olduğu projenin Operasyonel Anlaşma İmza Töreni 1 Şubat 2012 tarihinde Samsun'da gerçekleştirilmiştir. Toplamda 8 milyon Avro bütçeli projede imza töreninin yapılmasının ardından 32 aylık proje uygulama süreci de başlamıştır. Proje ile TR83 Bölgesi'nin sürdürülebilir gelişmesini hızlandırmak ve diğer bölgeler ile bölge içindeki iller arasındaki gelişmişlik farklarını azaltarak Türkiye'nin AB ülkelerine yakınsamasına katkıda bulunmak amacıyla başta Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı olmak üzere, bölgedeki KOBİ'lere hizmet verebilecek altyapının güçlendirilmesi, bölgenin yatırım imkânları açısından ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımının yapılması hedeflenmektedir. Proje, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı hizmet binası yapımı yanında KOBİ ihtiyaç analizi, sektörel analiz, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin kurgulanması ve teknik destek hizmetlerinin sunulması gibi çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Projenin uygulama süreci 2017 yılı sonunda tamamlanmıştır.



iv. Bafra İş Geliştirme ve İhracatı Destekleme Merkezi (BİGEM) Projesi

Bafra Karma ve Medikal İhtisas OSB Müdürlüğü'nün başvuru sahibi olduğu BİGEM Projesi 19 Ocak 2016 tarihinde gerçekleştirilen başlangıç toplantısı ile Bafra'da danışmanlık hizmetleri veren bir yapı olarak hayatına başlamıştır. Mevcut ve özellikle yeni kurulacak olan işletmelerin eğitim, danışmanlık ve destek hizmetleri olarak ihracata yönelik hamleler yapabilmeleri, ürün yelpazelerini genişletebilmeleri için geliştirilen BİGEM Projesi Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından yaklaşık 2 milyon 600 bin avro ile finanse edilmiştir. BİGEM; başta Bafra ve çevre ilçeler olmak üzere, bölgedeki KOBİ'lere; ulusal ve uluslararası iş geliştirme danışmanlık hizmetleri, ihracat danışmanlığı, girişimcilere yardım masası, finans kaynaklarına ulaşım ve web tasarımı hizmetleri sunmaktadır.

v. Kümelenme ile Ağ Oluşturma ve Bölgesel İşbirliği için KOBİ'lerin Güçlendirilmesi Projesi

KOBİ İşbirliği ve Kümelenme Projesi'nin toplam bütçesi 5 Milyon Avro olup 2011-2013 yılları arasında uygulanmıştır. Projede Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı (BROP) kapsamındaki KOBİ'lerin uluslararası pazarlarda rekabet güçlerini artırmayı hedeflenmiştir. Bu hedefe ulaşabilmek amacıyla, Trabzon, Samsun, Çorum, Kahramanmaraş, Gaziantep illerinde gerçekleştirilen analizler ışığında, illerdeki paydaşlar tarafından belirlenen sektörlerin rekabetçiliğinin artırılması için kümelenme yaklaşımı kullanılmıştır. Kümelenme yol göstermek ve gelişimlerine katkı sağlamak amacıyla proje kapsamında hazırlanan kümelenme rehberi on adet kılavuzdan oluşmaktadır. Projede Samsun ili için ayrılan bütçe 1 milyon Avro'dur.

3.8 Ar-Ge, Yenilik ve Girişimcilik

3.8.1 Sınai Mülkiyet Hakları

2017 yılında 825 adet Marka başvurusu, 35 adet Patent başvurusu, 26 adet Faydalı Model başvurusu, 93 adet Endüstriyel Tasarım başvurusu yapılmıştır. Aynı dönemde 500 adet Marka tescili, 4 adet Patent tescili, 17 adet Faydalı Model tescili, 80 adet Endüstriyel Tasarım tescili yapılmıştır.

Samsun'da sınai mülkiyet hakları başvurularının Türkiye içindeki payının 2002-2017 arasında değişimi incelendiğinde; endüstriyel tasarım, faydalı model ve marka başvurularında artış olduğu, patent başvurularında ise azalma yaşandığı görülmektedir.

3.8.2 Samsun Teknopark

Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesi kuruluş çalışmaları, 2009 Yılı Temmuz ayında ilan edilen Bakanlar Kurulu kararı ile OMÜ Atakum yerleşkesi'nde başlamıştır. Samsun Teknoloji Geliştirme Bölgesi Yönetici Anonim, Şirketi, 2010 yılı Haziran ayında üniversite, kamu, özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin ortaklığı ile kurularak çalışmalarına başlamıştır.

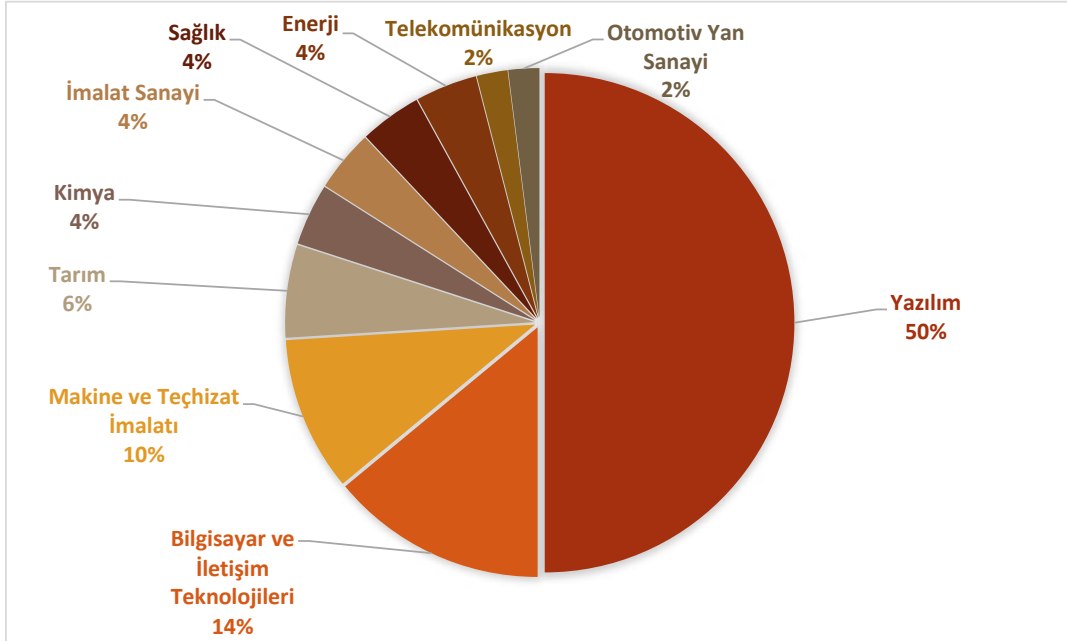
Samsun Teknopark, paydaşlarının bilimsel bilgi potansiyelinin, teknolojik ürün haline dönüşmesi ve özellikle üniversite bünyesindeki araştırmaların sanayinin ihtiyaçlarına yönelik olarak geliştirilebilmesi için uygun bir ortam oluşturmaktadır. Bilgi teknolojilerinin yanı sıra, tıp teknolojisi ve mekatronik alanında olmak üzere otomasyon, nanoteknoloji, farmasötik, moleküler biyoloji, biyoteknoloji, savunma teknolojileri, çevre teknolojileri gibi alanlarda faaliyet sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Bu hedefler çerçevesinde faaliyetlerini yürüten Samsun Teknopark; 4. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Zirvesinde "Erken Aşama Teknoloji Geliştirme Bölgeleri" kategorisinde üçüncülük, 6. Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Zirvesinde ise "En iyi Gelişme Gösteren Teknoloji Geliştirme Bölgeleri" kategorisinde üçüncülük almıştır.



Samsun Teknopark 4.500 m² kapalı alan üzerine kurulu olup, 1.493 m² kiralanabilir alana, 184 m² kuluçka merkezine ve 69 m² ön kuluçka merkezine sahiptir. Samsun Teknoparkta 51 firma yer almaktadır. Bu firmalarda toplam 137 kişi istihdam edilmektedir. Bu döneme kadar 71 proje tamamlanmış olup 53 proje ise halen yürütülmektedir. Teknoparkta yer alan firmaların sektörel dağılımına aşağıda yer verilmiştir.

Şekil 37. Samsun Teknopark Firmaları Sektörel Dağılımı



Samsun Teknopark "TÜBİTAK 1512 Bireysel Genç Girişimci Destek Programı" (BİGGSSAMSUN) için resmi uygulayıcı kuruluş olup, girişimcilerin teknoloji ve yenilik odaklı iş fikirlerini, ticari değeri yüksek ürün ve hizmetlere dönüştürebilmeleri için, fikir aşamasından pazara kadar tüm faaliyetlerinin desteklenmesinin amaçlandığı bir destek programıdır.

Teknopark bünyesinde bulunan OMÜ-Teknoloji Transfer Ofisi'nin girişimcilere yönelik bilgi paylaşımı sağlanması, fikri varsa bunun projelendirilmesi, fikirleri doğrultusunda hazırlanacak projelere destek sağlanabilmesi için gerekli kaynak araştırılmasının yapılması ve bu projenin uygulanması sürecinde mentorluk yapılması gibi birçok desteği bulunmaktadır.

3.8.3 Ar-Ge Merkezleri

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı desteğiyle Ar-Ge Merkezlerinin kurulması ile gelir vergisi stopajı teşviki, sigorta primi desteği, damga vergisi istisnası gibi muafiyetlerden yararlanılabilmektedir. Samsun'da bu kapsamda 3 Ar-Ge Merkezi faaliyettedir.

- Ticari araç parçaları alanında faaliyet gösteren SAMPA Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. ortalama 70 personelle,
- Silah ve savunma ürünü alanında faaliyet gösteren Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş. ortalama 25 personelle,
- Elektrik kabloları ve aydınlatma ürünleri alanında faaliyet gösteren Borsan Kablo San. ve Tic. A.Ş. ise ortalama 20 personelle Ar-Ge faaliyetlerini yürütmektedir.

3.8.4 Kamu- Sanayi-Üniversite İşbirliği (KÜSİ) Çalışma Grubu

Türkiye KÜSİ Stratejisi ve Eylem Planı (2015-2018), ülkemizdeki KÜSİ paydaşları arasındaki sinerjiyi artırmak, ulusal yenilik ekosisteminde bu işbirliğini geliştirmek, sanayimizi rekabet gücü ve katma değeri yüksek, yenilikçi ürünler üretebilen yüksek teknoloji ağırlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak amacıyla, 25 Haziran 2015 tarihli ve 29399 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

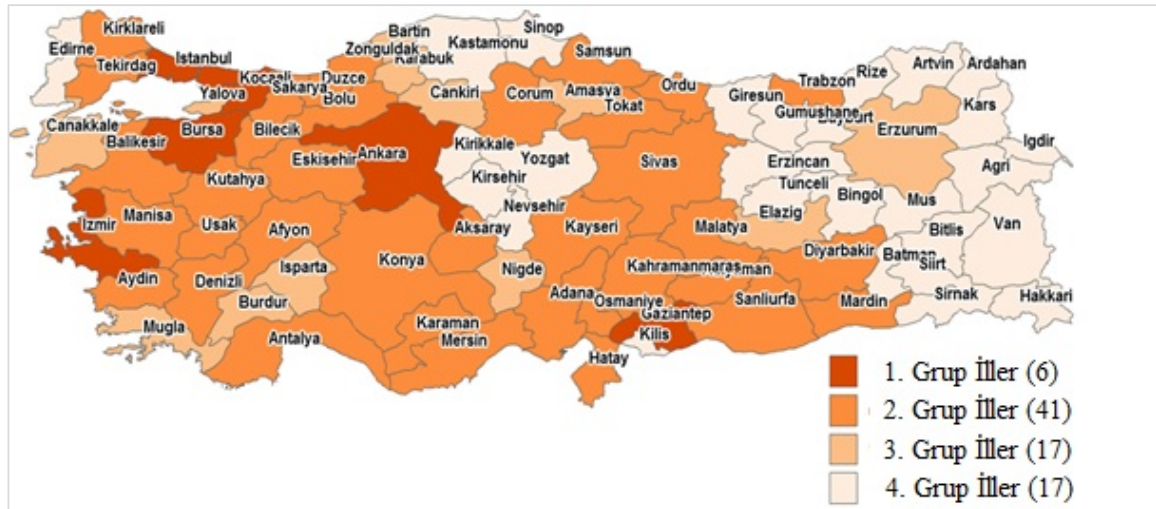
KÜSİ Stratejisi ve Eylem Planı eylemlerinden biri KÜSİ Çalışma Grubu’nun kurulması ve aktif olarak KÜSİ faaliyetleri yürütmesidir. Hali hazırda KÜSİ Çalışma Grubu 81 ili temsil eden 96 öğretim üyesinden oluşmaktadır.

Bu kapsamda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından, illerin Ar-Ge ve yenilik alanında diğer illere göre güçlü ve zayıf olduğu yönlerin belirlenmesini ve bu doğrultuda illerin ihtiyaç duyduğu alanlara yönelik politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla, illerin Ar-Ge ve yenilik ekosistemi potansiyelini ortaya koyan “Ar-Ge ve Yenilik Ekosistemi Endeksi” ile bu potansiyelin ne ölçüde uygulamaya aktarıldığını ortaya koyan “Ar-Ge ve Yenilik Uygulama Endeksi”nin belirlendiği yeni bir model çalışması gerçekleştirilmiştir.

Ar-Ge ve Yenilik Ekosistem Endeksi, illerimizdeki Ar-Ge ve Yenilik Ekosisteminde yer alan Üniversite, Araştırma Merkezi, TTO, TGB, Ar-Ge Merkezi, Tasarım Merkezi ve İmalat Sanayi bilgilerini içeren 50 farklı kriterden oluşan bir endekstir. Ar-Ge ve Yenilik Uygulama Endeksi ise illerimizdeki Ar-Ge ve Yenilik Ekosistemi paydaşlarının uygulamaları doğrultusunda ortaya çıkan proje (TÜBİTAK TEYDEB ve ARDEB ile KOSGEB vb. projeler) bilgilerini, ticarileşme (Patent, Faydalı Model, Marka, TÜR Belgesi) bilgilerini ve girişimcilik (TÜBİTAK 1512 ve KOSGEB Girişimcilik) bilgilerini içeren 24 kriterden oluşan bir endekstir.

Model çalışması sonucunda her iki endekste de illerin aldığı puana göre belli puan aralıklarında olmak üzere 4 grupta toplandığı görülmüştür. Söz konusu 4 grup, yüksek puan aralığından düşük puan aralığına göre “1. Grup İller”, “2. Grup İller”, “3. Grup İller” ve “4. Grup İller” olarak adlandırılmıştır.

Şekil 38. Ar-Ge ve Yenilik Ekosistem Endeksi İl Sonuçları



Şekil 39. Ar-Ge ve Yenilik Uygulama Endeksi İl Sonuçları



Samsun ili Ar-Ge ve Yenilik Ekosistem Endeksinde göre 25. sırada ve 2. Grup iller arasında yer almaktadır. Ar-Ge ve Yenilik Uygulama Endeksinde göre ise 22. sırada ve yine 2. Grup iller arasında yer almaktadır. İllere yönelik faaliyet planı belirlenirken, iller kendi grubu içinde yeri değerlendirilerek ilin ihtiyacı olan alanlara yönelik faaliyet önerileri belirlenmiştir. 2018 yılında Samsun KÜSİ Çalışma Grubu faaliyetleri kapsamında;

- Ar-Ge/Tasarım Merkezleri Kurulması Etkinliği kapsamında yürütülen faaliyetler sonucu 1 Ar-Ge Merkezi kurulmuş,
- Sanayiye Yönelik Yüksek Lisans/Doktora Tezi Yaptırma Etkinliği kapsamında sanayinin ihtiyaçlarına yönelik 2 tez yapılmış,
- 5 firma ile OSB-MYO işyeri eğitimi protokolü imzalanmış,
- KÜSİP/İnovasyon Karnesi Tanıtım Etkinliği kapsamında yürütülen çalışmalar sonucu 4 firmanın KÜSİP'e üyeliği yapılmış, 2 firmanın İnovasyon Karnesi doldurması sağlanmış,
- Bir firmaya inovasyon mentörlüğü desteği sağlanmıştır.

Sonuç olarak, Ar-Ge ve Yenilik Ekosistem Endeksinde ve Uygulama Endeksinde göre 2. Grup İller kategorisinde yer alan Samsun ilinde Ar-Ge ve Yenilik Uygulamalarının geliştirilmesine yönelik faaliyetlere devam edilmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. KÜSİ faaliyetlerinin sürdürülebilir bir yapıda yürütülmesine imkân sağlayacak protokollerin imzalanmış olmasının, Ar-Ge ve Yenilik ekosistemi uygulamalarının yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacağı, bu uygulamanın diğer üniversitelerimizde de iyi uygulama olarak yaygınlaştırılabileceği düşünülmektedir.

3.8.5 Açılan-Kapanan Firma İstatistikleri

Ticaret Sicili verilerine göre, 2017 yılında Samsun ilinde; 636 şirket, 13 kooperatif, 545 gerçek kişi ticari işletme kurulurken, 93 şirket, 8 kooperatif, 204 gerçek kişi ticari işletme kapanmıştır.

2017 yılında bir önceki yıla göre açılan şirket sayısı Türkiye'de %14.4 oranında artarken, Samsun ilinde %29.8 oranında artmış, kapanan şirket sayısı Türkiye'de %22.5 oranında artarken, Samsun ilinde %9.4 oranında artmıştır.

Açılan kooperatif sayısı Türkiye’de %18.3 oranında artarken, Samsun ilinde %44.4 oranında artmış, kapanan kooperatif sayısı Türkiye’de %8.2 oranında azalırken, Samsun ilinde %65.2 oranında azalmıştır.

Açılan gerçek kişi ticari işletme sayısı Türkiye’de %5.4 oranında artarken, Samsun ilinde %16.2 oranında artmış, kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı Türkiye’de %8.2 oranında azalırken, Samsun ilinde %0.5 oranında azalmıştır.

4. ALTYAPI

4.1 Karayolları

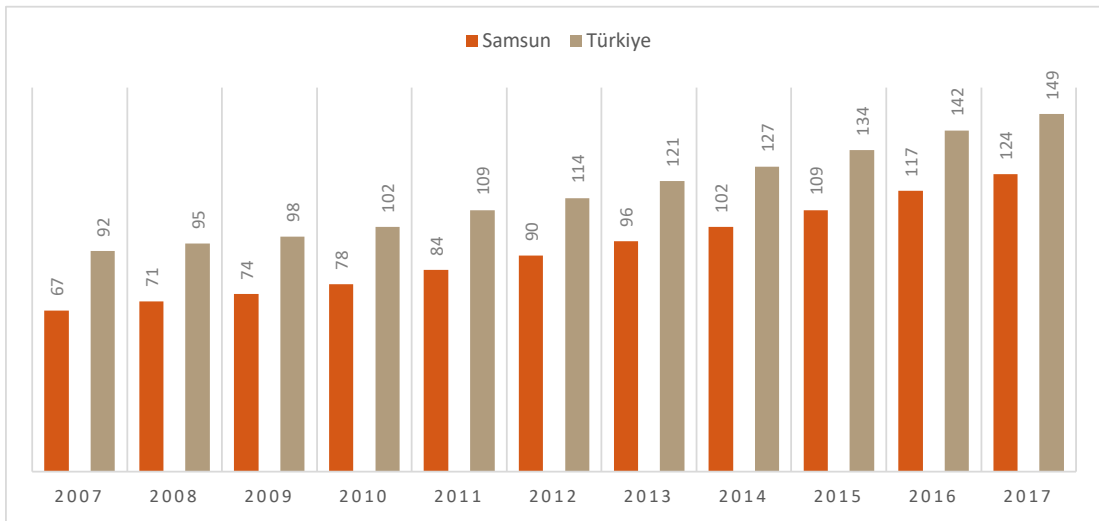
Samsun kara, deniz, hava ve demir yolları şeklinde her türlü ulaşım imkânını sunan ve Karadeniz Bölgesini iç ve batı Anadolu’ya bağlayan önemli bir ulaşım merkezidir. İlimiz karayolu ile Samsun-Ankara, Samsun-Amasya-Tokat, Samsun-İstanbul, Samsun-Trabzon-Rize istikametleri ile yurdun her yönüne ulaşım imkânına sahiptir. Samsun ilinde 2018 yılı itibarıyla 795 km il ve devlet yolu bulunmakta iken otoyol bulunmamaktadır. İlin 2002 yılında %1.26 olan il ve devlet yolu payı 2018 yılında %1.23 olarak gerçekleşmiştir. 2002-2018 döneminde il ve devlet yolu uzunluğu Türkiye’de %5.3 oranında artarken Samsun ilinde %2.7 oranında artmıştır.

4.2 Motorlu Kara Taşıtları

Samsun ilinde bin kişi başına otomobil sayısı 2007 yılında 67 adet iken 2017 yılında bu rakam 124 adede yükselmiştir. Samsun ilinde bin kişi başına otomobil sayısı Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

2007-2017 döneminde bin kişi başına otomobil sayısı Türkiye’de %62.0 oranında artarken Samsun ilinde %85.1 oranında artmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla göre bin kişi başına otomobil sayısı Türkiye’de %4.9 oranında artarken Samsun ilinde %6.0 oranında artmıştır.

Şekil 40. Bin kişi başına otomobil sayısı (2007-2017)



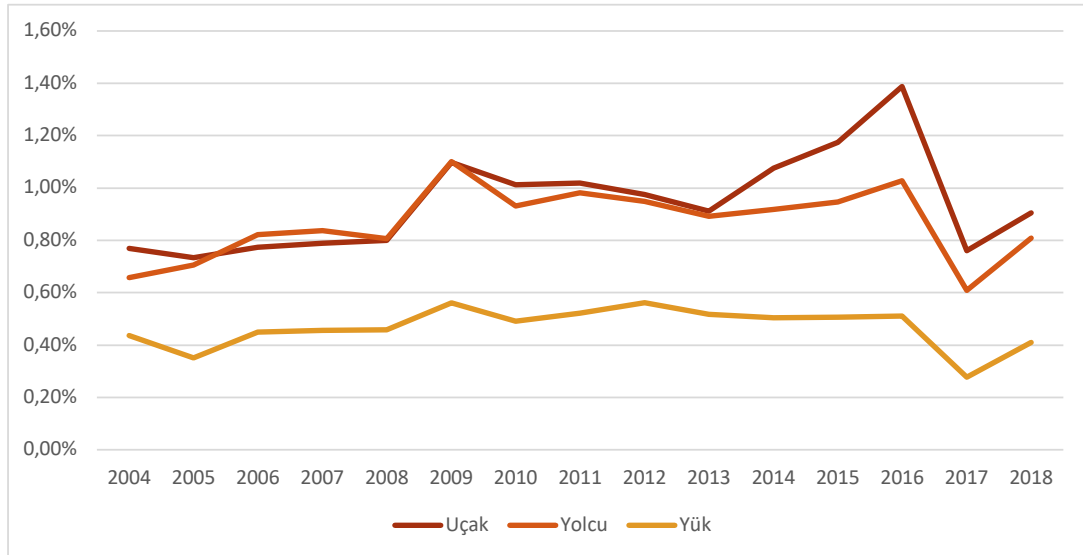
4.3 Havayolu

Samsun hava meydanına iniş-kalkış yapan toplam uçak sayısı 2004 yılında 3.389 adet iken 2018 yılında 13.957 adet olarak gerçekleşmiştir. Samsun hava meydanına iniş-kalkış yapan toplam uçak sayısı payı 2004 yılında %0.77 oranında iken 2018 yılında %0.90 oranında gerçekleşmiştir.

Samsun hava meydanından taşınan toplam yolcu sayısı 2004 yılında 294.716 kişi iken, 2018 yılında 1.696.950 olarak gerçekleşmiştir. Samsun hava meydanında taşınan toplam yolcu sayısı payı 2004 yılında %0.66 oranında iken 2018 yılında %0.80 oranında gerçekleşmiştir.

Samsun hava meydanından taşınan yük miktarı 2004 yılında toplam 4.915 ton iken, 2018 yılında 15.639 ton olarak gerçekleşmiştir. Samsun hava meydanı yük payı 2004 yılında %0.44 oranında iken 2018 yılında %0.40 oranında gerçekleşmiştir.

Şekil 41. Samsun Havacılık İstatistikleri Payı (2004-2018)

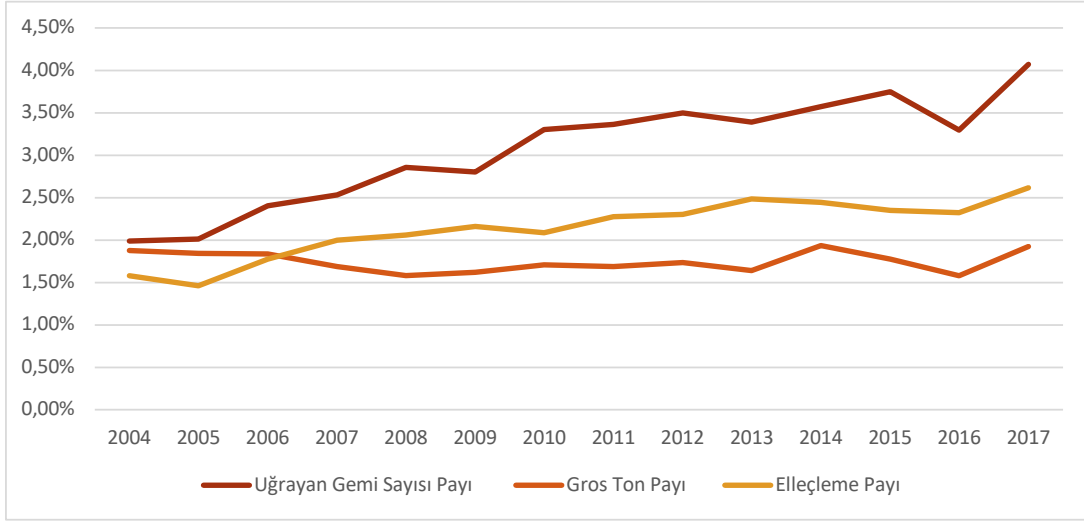


4.4 Denizcilik

2004 yılında 1.481 adet geminin uğradığı Samsun'a 2017 yılında 2.984 adet gemi uğramıştır. Samsun liman başkanlığına uğrayan gemi sayısı payı 2004 yılında %1.99 iken 2017 yılında %4.07 oranında gerçekleşmiştir.

2004-2017 döneminde Samsun liman başkanlığı uğrayan gemi sayısı %101.5 oranında artarken Türkiye'de bu oran %1.6 oranında azalmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla göre Samsun liman başkanlığı uğrayan gemi sayısı %27.0 oranında artarken, Türkiye'de %2.9 oranında artmıştır.

Şekil 42. Samsun'un Liman İstatistikleri Payı (2004-2017)



Samsun limanlarının toplam yük elleçleme payı 2002 yılında %2.02 iken 2017 yılında bu oran %2.63 olarak gerçekleşmiştir. 2002-2017 döneminde toplam yük elleçleme miktarı Türkiye'de %147.8 oranında artarken Samsun ilinde %221.0 oranında artmıştır. 2017 yılında bir önceki yıla göre toplam yük elleçleme miktarı Türkiye'de %9.5 oranında artarken, Samsun'da %23.2 oranında artmıştır.

Samsun Ro-Ro hatlarında 2016 yılında toplam 9.621 adet araç taşınmışken 2017 yılında toplam 21.540 araç taşınmıştır. Samsun Ro-Ro hatlarında taşınan araç sayısı payı 2003 yılında %6.62 iken, 2017 yılında %3.97 oranında gerçekleşmiştir.

2017 yılında Türkiye'de elleçlemesi yapılan toplam 6.644.303 adet konteynerin 48.943 adedi Samsun ilinde yapılmıştır. 2012-2017 döneminde elleçlenen konteyner sayısı Türkiye'de %38.57 oranında artarken Samsun ilinde %89.25 oranında artmış, elleçlenen konteyner tonajı Türkiye'de %36.07 oranında artarken Samsun ilinde %39.31 oranında artmıştır.



4.5 Demiryolu

Samsun ilinde 148 km demiryolu bulunmaktadır. Samsun ilinin 2002 yılında demiryolu payı %1.72 oranında iken 2016 yılında %1.46 olarak gerçekleşmiştir. 2002-2016 döneminde demiryolu uzunluğu Türkiye’de %16.8 oranında artarken Samsun ilinde %0.7 oranında azalmıştır.

Cumhuriyet’in ilk yıllarında inşa edilmiş, 1932 yılında açılan ve 3 yıl önce yenileme çalışmalarının başlatıldığı Samsun-Sivas (Kalın) Demiryolu Hattı’nda son aşamaya ulaşılmıştır. Hattın modernizasyonu için 220 milyon avroluk AB hibesi, 39 milyon avroluk da yerli kaynak kullanılmıştır. AB hibeleriyle AB sınırları dışında gerçekleştirilen en büyük proje olma özelliğini taşıyan demiryolu hattının 2019 yılının ilk yarısında hizmete girmesi beklenmektedir.

Yapılan modernizasyon çerçevesinde ulaşım hızı 60 kilometreden 100 kilometreye çıkacak olan hattın günlük tren kapasitesi 21’den 54’e, yıllık yolcu kapasitesi 95 milyondan 168 milyona, yük trafiği ise 657 milyon tondan 867 milyon tona çıkacak. Samsun-Sivas arası seyahat süresi 9.5 saatten 5 saate düşecek. Demiryolu hattı, Samsun limanına entegre olarak kaliteli taşıma ulaşım imkanı sunacak.

Bunun yanında Ankara-Kırıkkale-Samsun Hızlı Tren Projesi de Samsun için büyük önem taşımaktadır. Ankara ve Samsun’u çift hatlı elektrifikasyonlu ve sinyalizasyonlu hızlı demiryolu ile birbirine bağlayacak olan proje, Delice-Çorum, Çorum-Merzifon, Merzifon-Samsun olmak üzere 3 ayrı hat kesiminden oluşuyor. Her bir kesim için etüt-proje çalışmaları devam etmektedir.

4.6 Konut ve Yapı

2017 yılında Samsun ilinde toplam 24.176 konut satılmıştır. Samsun ilinin toplam konut satış adedi payı 2013 yılında %1.60 iken 2017 yılında %1.72 oranında gerçekleşmiştir. 2017 yılında bir önceki yıla göre toplam konut satışları Türkiye’de %5.06 oranında artarken Samsun ilinde %8.78 oranında artmıştır.

Samsun ilinde 2016 yılında yapı kullanma izni alınan bina sayısı 1.714 adet iken 2017 yılında 2.027 adet olarak gerçekleşmiş, 2016 yılında yapı kullanma izni alınan daire sayısı 13.697 adet iken 2017 yılında 15.174 adet olarak gerçekleşmiştir. Kullanma amacına göre tamamen veya kısmen biten yeni ve ilave yapıların yüzölçümü bakımından Samsun ili 2017 yılında toplam 3.700.253 m² alana sahiptir.

2017 yılında Samsun ili, toplam bina yüzölçümüne göre 12. sırada, toplam ikamet amaçlı bina yüzölçümüne göre 12. sırada, toplam ikamet amaçlı olmayan bina yüzölçümüne göre de 14. sırada yer almıştır.

4.7 Spor Tesisleri

İlde 2002 yılında 25 olan spor tesisi sayısı, 2019 itibarıyla 91'e yükselmiştir. Bu süreçte Samsun'a kazandırılan bazı önemli tesisler şunlardır;

- 33.919 kişilik 19 Mayıs Stadyumu
- 7.500 kişilik Yaşar Doğu Spor Salonu
- Olimpik Yüzme Havuzu
- Samsun Golf Sahası
- Avrupa'nın En Büyük Okçuluk Tesisi
- Avrupa'nın En Büyük 3. Bowling Salonu
- Buz Sporları Salonu

23.Yaz İşitme Engelliler Olimpiyat Oyunları (Deaflympics), 18-30 Temmuz 2017 tarihleri arasında Samsun'da gerçekleştirilmiştir. 97 ülkeden 3.148 sporcu ve yaklaşık 10.000 sporsever ilimize gelmiş olup, ülkemiz 46 madalya ile olimpiyatları 4. olarak tamamlamıştır.



KAYNAKÇA

- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü, www.dhmi.gov.tr
- Enerji Piyasası Denetleme Kurumu, www.epdk.org.tr
- Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, Samsun İktisadi Raporu, 2018
- Samsun Ticaret ve Sanayi Odası, Samsun Sağlık Ekipmanları Sektörü Strateji Raporu
- Samsun Teknopark, www.samsunteknopark.com
- Samsun Valiliği 2019 İl Brifingi
- Samsun Valiliği İl Tarım ve Orman Müdürlüğü
- Samsun Valiliği İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü
- Samsun Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü
- Sosyal Güvenli Kurumu, www.sgk.gov.tr
- T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı, <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/175/105/Istatistikler>
- T.C. Kalkınma Bakanlığı, İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Ar-Ge Teşvikleri Genel Müdürlüğü, KÜSİ Çalışma Grubu Faaliyetleri 2018 Yılı Değerlendirme Raporu
- T.C. Ticaret Bakanlığı
- TKDK Samsun İl Koordinatörlüğü
- Türkiye İstatistik Kurumu, www.tuik.gov.tr
- Türk Patent Enstitüsü

SAMSUN ili
MEVCUT DURUM
RAPORU





SAMSUN İLİ ▶ **MEVCUT DURUM** RAPORU ▶▶

HAZIRLAYAN
SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

ŞUBAT 2019
SAMSUN



OKA
ORTA KARADENİZ KALKINMA AJANSI
MIDDLE BLACK SEA DEVELOPMENT AGENCY

- A** Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
- T** 0 362 431 24 00
- F** 0 362 431 24 09
- W** www.oka.org.tr
- E** info@oka.org.tr
- f** /okaorgtr
- t** /OrtaKaradenizKalkinmaAjansi

SAMSUN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Samsun Organize Sanayi Bölgesi Yaşardoğu Cad.
No: 62 Tekkeköy/SAMSUN
T. 0 (362) 431 24 00 F. 0 (362) 431 24 09



www.investsamsun.com